

AUSTRALIJOJOS LIETUVIS

DVISAVAITINIS AUSTRALIJOJOS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

LITHUANIAN FORTNIGHTLY

SEPTINTIEJI METAI

Kaina/Price 1/9

Adelaide, 1954 m. lapkričio/Nov. 29 d.

Registered at G.P.O., Adelaide, for transmission by post as a periodical. Nr. 24 (161)

Pabaltijo ugrožimo byla

JUNGTINĖMS TAUTOMS

Didžiosios telegramų agentūros paskelbė žinią, jog Kersteno komiteto, oficialiai vadinamo Komunistinei Agresijai Tirti Komitetu, tardymo metu surinkti duomenys ir visa byla paprašyta perduoti Jungt. Tautoms, kad tuo būdu visi jos nariai galėtų iš pirmųjų šaltinių susipažinti su komunistinės agresijos realybe. Kersteno komisijos pranešimas kongresui ir vyriausybei apima 537 puslapius. Raporte JAV-bių vyriausybė prašoma paremti Jungtinių Tautų pilnatyje rezoliuciją, pagal kurią Sovietų Sąjunga būtų pareikalauta atitraukti savo karines pajėgas iš Lietuvos, Latvijos ir Estijos. Šiuo žygiu Pabaltijo valstybių klausimas patenka į tarptautinį forumą. Šitam žygiui motyvuoti pateikiama gausi medžiaga apie tai, kaip Pabaltijo kraštai prievarta buvo Sovietų pavergti ir kaip Sovietai elgėsi.

Pabaltiečių sluoksniuose tuo amerikiečių žygiu reiškiamas didelis pasitenkinimas. Ypač laikoma svarbiu tai, kad čia kreipiasi ne patys pabaltiečiai, bet Amerikos parlamentas. Siūloma rezoliucija reikalaujama iš Sovietų Sąjungos "be jokio delsimo ir pilnu mastu atitraukti iš Lietuvos, Latvijos ir Estijos visus savo karinius, politinius ir administracinius vienetus."

Kuriama SEATO armija

Britų aukštasis komisaras Pietryčių Azijoje Mr. Malcom MacDonald atvyko į Australiją, kur jis turi pasitarimus su Australijos vyriausybe dėl karinių pajėgų kontribucijos pagal SEATO sutartį. Spaudos konferencijoje jis pareiškė, kad artimiausiu laiku komunistai gal ir nepradės atviro karo, tačiau jie daro viską, kad įsigalėtų perversmu iš vidaus. Malajų vyriausybė turinti pakankamai jėgų numalšinti vietinius komunistų sukilimus, tačiau, jeigu komunistai pradėtų atvirą karą, tai jų jėgų nepakaktų ir reikalinga suorganizuoti pagalbinę armiją iš SEATO sutartį pasirašiusių tautų, kad ji būtų pajėgi atremti komunistų agresiją. Australija taip pat turinti dalį kariuomenės siūsti į Malajus. "Mes turime būti pilnai pasiruošę bet kurios rūšies agresijai — tiek iš vidaus, tiek iš orės", — pareiškė aukštasis komisaras. Tuo būdu, kaip pažymi spauda, SEATO sutarčiai bus "įdėti dantys".

Raudonasis TROJOS ARKLYS

Sovietų Rusijos vyriausybė, visai netikėtai, išsiuntinėjo 23 Europos valstybėms pakvietimus į taikos konferenciją lapkričio 29 dieną. Tokioje konferencijoje turėtų būti svarstoma, bolševikų pareiškimu, kaip sustiprinti taiką ir saugumą Europoje. Šitoks netikėtas pakvietimas yra nei mažiau nei daugiau kaip paprasta provokacija ir propaganda. Pirmiausia, tokiai konferencijai reikalinga pirmiausia paraušti dirvą diplomatinio keliu ir tik išsiaiškintus bent svarbiausių valstybių pažiūras ir sutarus datą, galima oficialiai kviešti konferenciją. Todėl nenustabu, kad visos Vakarų valstybės pakvietimą atmetė, o "priėmė" tik Sovietų satelitinės valstybės, kurios kito kelio neturi.

Tiek Vašingtone, tiek Londone ir Paryžiuje buvo pareikšta, kad tai paskutinis ir desperatiškas bolševikų bandymas sutrukdyti Londono ir Paryžiaus susitarimų ratifikaciją. Čia pat vieninai buvo pareikšta, kad bet kokią konferenciją keliamu klausimu gali įvykti tik sutartis ratifikavus, gi bolševikų vadovai aiškiai pareiškė, kad sutartis ratifikavus jau nėra kelio susitarimui. Vašingtono politiniuose sluoksniuose aiškiai pareikšta, kad bolševikų kviečiama konferencija yra "Trojos arklys", ant kurio jie nori įjoti į Vakarų. Mr. Dulles šia proga pareiškė, kad bolševikai bijo Vakarų vienybės, bet nori praryti vieną tautą po kitos, kol jos silpnos ir nevieningos.

JAV-bės SIEKIA INVESTUOTI DAUGIAU KAPITALO UŽSIENIUOSE

Prez. Eisenhoweris paragino atsakingus pareigūnus, kad jie savo keliu padrasintų Amerikos kapitalą labiau plaukti į užsienius. Ryšy su tuo, užs. reikalų ministerija išsiuntinėjo visiems konsulatams užsieniuose parėdymą, kad jie padarytų su atitinkamų kraštų vyriausybėmis sutartis, garantuojančias Amerikos kapitalo saugumą, o jauni amerikiečiai siunčiami į užsienius vietoje kurti įmones. Kaip žinome, ir Australijoje Amerikos kapitalas smarkiai leidžia savo šaknis. Šiuo metu Amerika yra investavusi užsieniuose apie 24 milijardus dolerių.

RAUDONOJI KINIJA IŠPEJAMA

JAV-bių valstybės sekretorius Mr. Dulles, kalbėdamas Lotynų Amerikos atstovams Jungtinėse Tautose suruoštame bankiete, pareiškė, kad Amerika yra susirūpinusi galimai plataus masto karo išsiplėtimu Kinijoje, nes raud. Kinija koncentruojanti kariuomenę bei parašutintinius Formozos salos puolimui. Tą proga Mr. Dulles įspėjo raud. Kinijos vadus, kad bandymas užimti Formozą reikštų karą su JAV-bėmis. Vėliau, kalbėdamas spaudos konferencijoje, Mr. Dulles patikslino, jog jis nemanąs, kad toks karo išsiplėtimas galėtų būti tuoj pat, tačiau pavojus esąs didelis. Paklaustas, ar JAV-bės įsikištų į Kinijos civilinį karą, Mr. Dulles atsakė, kad JAV-bės nenori įsikišti į jokią karą, išskyrus, kai jos bus priverstos imtis karo veiksmų ginti savo gyvybinius interesus.

Po šių Dulleso pareiškimų netrukus atsiliepė raud. Kinijos vadai, kurie pareiškė, kad Formozos sala turi būti "išlaisvinta" ir kad joks svetimos valstybės įsikišimas į šį naminį Kinijos reikalą nebus pakenčiamas. Kinijos nacionalistų žiniomis, raudonieji jau sukcentravo prieš Formozos salą. Kinijos žemyne, apie 11.000 parašutintinkų ir nemažai invazinį karo laivyną. Nacionalistų aviacija beveik visą laiką bombarduoja raudonųjų kariuomenės telkinius ir kitokius karinius taikinius.

NAUJAS AUSTINŲ FABRIKAS AUSTRALIJOJE

British Motor Corporation pradeda statybą naujų fabriku Sydnejuje, Zelando priemiestyje, kuriuose bus gaminami plačiai žinomi "Austin" automobiliai. Fabrikas nupirko 115 akrų žemės, kur bus pastatyti pagrindiniai fabrikai. Numatoma, kad per metus įmonės galėsiančios išleisti apie 50.000 mašinų.

SUTARTA BENDRA POLITIKA TARP USA IR PRANCŪZIJOS INDO-KINIJOJ

Prancūzijos min. pirm. Mr. Mendes-France lankėsi JAV-bėse ir konferavo su prez. Eisenhoweriu, Mr. Dullesu ir kitais aukštais valdžios pareigūnais. Paskelbtame komunikate sakoma, kad pasiektas susitarimas dėl bendro Indo-Kinijos trijų valstybių (dar nekomunistinio Vietnamo, Laos ir Cambodijos) gynybos plano. JAV-bės nuo šiol teiksiančios ūkinę ir militarinę pagalbą paminėtoms valstybėms tiesioginiai (iki šiolieki pagalba ejo per Prancūziją. Konstatuotas būtinas reikalas išlaikyti tų tautų laisvę ir nepriklausomybę.

AMERIKOS NAIKINTOJAI Į FORMOZĄ

JAV-bės pasikubomis siunčia naujaušio modelio naikintojus Jet tipo į Formozą tautinei Kinijos kariuomenei, nes pastaruoju laiku vis daugiau raud. Kinijos bombonešių atskrenda bombarduoti nacionalistų laikomas salas, ir nacionalistų aviacija nepakankamai pajėgi sulaukyti užpuolimus.

* Tarp JAV-bių ir Japonijos eina pasitarimai dėl palengvinimo Japonijos prekybos ir apskritai ekonominės padėties. Prez. Eisenhoweris pareiškė, kad Japonijai turi būti teikiama ūkiška pagalba dėl jos didelės svarbos kovoje prieš komunizmą Azijoje. JAV-bės duoda už 100 mil. dolerių ūkio produktų Japonijai.

* Vienas 15 metų berniukas Amerikoje, Paul Morris, nusižudė dėl to, kad buvo verčiamas eiti į mokyklą.

A. A.
Marijonai Makarovienei
mirus, dukteriai ir žentui
H. V. Busininkams
nuoširdžią užuojautą reiškia.
V. J. Česūnai ir
E. P. Malinauskai

Trumpai

* Rytų Vokietijoje vienas valstybinio ūkio darbininkas nuteistas 8 metų sunkių darbų kalėjimu už tai, kad, esą, jis kaltas dėl choleros epidemijos to ūkio kiaulių tarpe. Iš 250 kiaulių beliko tik 16.

* Philadelphia (JAV-bės) miesto taryba nutarė nuo 1955 metų panaikinti esantį prie civilinio aerodromo "pasibūčiavimų kambarį", kuriame vedusieji (rečiau!) arba įsimylėjusieji atsibūčiavo prieš išsiskirdami.

* Vakarų Vokietijos parlamentas išrinko nauju prezidentu Dr. Eugen Gerstenmaier. Jis kartu su kitais dalyvavo 1944 metais suruoštame atentate prieš Hitlerį.

* Atsakingi prancūzų valdžios pareigūnai pareiškė, kad ekspedicinis prancūzų korpusas, susidedas iš 150.000 karių, bus siąs sumažintas trečdaliu. Iš jų pareiškimų paaiškėjo, kad iš Vietnamo 150.000 kariuomenės pabėgo pas raudonuosius apie 35.000 po to, kai Vietnamas buvo padalintas pagal Zenevos susitarimus.

* Apie 30 įvairaus tipo Amerikos karo laivų vėl atplaukė į Pacifiką. Laivų tarpe esama vieno lėktuvnešio ir kelių sunkiųjų kreiserių.

* Australijos vyriausybė palengvina prekių importą iš Japonijos.

* New South Walse (Australija) praveistas referendumas dėl barų ir kitokių svaiginamųjų gėrimų pardavimų uždarymo laiko. Iki šiol barai buvo uždaromi 6 val. vakaro. Balsavimų daviniai parodė, kad dauguma nori, jog barai būtų uždaromi 10 val. Manoma, kad nuo Naujųjų Metų barai jau bus atidari iki 10 val. vakaro.

* Pasaulinėse rinkose kyła spalvotųjų ir kitokių metalų kainos. Varis pakilo \$15 tonai. Numatoma, kad pabrangs kai kurios statybinės medžiagos (skarda, geležinės sijos ir pan.)

* Pirmą kartą aviacijos istorijoje pradėtas reguliarus lėktuvų susisiekimas iš Skandinavijos į Ameriką per šiaurės ašigali. Pirmas lėktuvas išskrido iš Kopenhagos į Los Angeles. Lėktuve keliavo 33 keleiviai ir 11 įgulos narių. Per 24 valandas lėktuvas padarė 9.124 kilometrų.

* Naujoje Zelandijoje įvykusiuose parlamento rinkimuose dabartinė esanti valdžioje Tautinė Partija vėl gavo daugumą, nors neteko 7 vietų, kurias laimėjo Darbo Partija. Naujame parlamente Tautinė Partija turi 43 atstovus, o Darbo Partija 37.

* Australijos uostų darbininkai, kurie buvo paskelbę streiką dėl vyriausybės pasiūlyto įstatymo pakeitimo apie darbininkų priėmimo tvarką, streiką pralaimėjo ir po dviejų savaitių streiko grįžo į darbą. Įstatymas priimtas parlamento ir senato. Per dvi savaites darbininkai neteko apie £700.000 atlyginimų, o laivų savininkų nuostoliai siekia apie £900.000.

* Australijos sveikatos ministeris pranešė, kad nuo 1949 iki 1953 metų sergančių tuberkuliozu (džiova) skaičius Australijoje sumažėjo iš 25 iki 11 kiekvienais 100.000 gyventojų. Tai pasėka intensyvios kovos prieš šią ligą.

* Prancūzijos komunistų partijos konferencijoje partijos sekretorius Mr. Fajon pareiškė, kad komunistų laikraščio "Humanite" skaitytojų skaičius nuo 570.000 pokariniais metais krito iki 121.000 šiais metais. Tai įvyko dėl labai menko ir "uniformuoto" laikraščio turinio. Partijos sekretorius kaltino narius, kad jie skaito "buržuazinius" laikraščius ir pamažu atitolsta nuo komunistų ideologijos.

Matomai, ir Prancūzijoje bent šiek tiek pradeda suprasti komunistų tikslus.

* Lapkričio 14 dieną raud. Kinijos torpedinis laivas paskandino Kinijos nacionalistų naikintoją apie 200 mylių nuo Formozos prie Tachen salų. Naikintojas buvo amerikiečių duotas tautinei Kinijai. Šis įvykis sukėlė aliarmą tiek Formozoje, tiek ir Amerikoje ir padidino budrumą prieš galimą komunistų invaziją į Formozą.

* Egipte susekus samokslą nuverstį dabartinę vyriausybę išaiškinta, kad ir dabartinis prezidentas gen. Naguib yra įveltas į samokslą. Jis pašalintas iš pareigų ir perduodamas teismui.

JAV-bės ruoš Vietnamo kariuomenę

JAV-bės perima pilną atsakomybę už Vietnamo kariuomenės tinkamą paruošimą, kad ji galėtų sėkmingai pasipriešinti galimai komunistų agresijai. Specialus Amerikos ambasadorius Vietnamui yra gen. Lawton Collins.

Amerikos karo vadovybė, ruošdama Vietnamo kariuomenę, remsis Korėjoje ir Formozoje įgytais patyrimais. Apie 90% visų ginklų taip pat pristatys Amerika.

VAKARŲ VIENYBĖ nepatinka bolševikams

Rytų Vokietijos min. pirm. Otto Grotewohl pareiškė, kad Londono ir Paryžiaus susitarimai, pagal kuriuos, svarbiausia, grąžinama Vakarų Vokietijai suverenitetas ir leidžiama kurti tautinę kariuomenę, dar labiau suskaldė Vokietiją ir visą Europą. Tik tų susitarimų anuliavimas galis vesti prie Vokietijos suvienijimo taikingomis priemonėmis. Esą, šie susitarimai sukūrė du priešingus blokus, o kartu su Vakarų Vokietijos apginklavimu tai reiškia karą.

Toliau Herr Grotewohl pareiškė, kad Sovietų Rusijos pakvietimą į taikos konferenciją priėmė Rytų Vokietija, Lenkija, Bulgarija, Rumunija ir Vengrija. Kokias problemas ta konferencija svarstys ir ką ji galėsianti nuspręsti — ponas Grotewohl nepaminėjo. Matomai, paskelbs, kad Vakarų imepriaristai ruošiasi pulti "taiką mylinčią" Sovietų Rusiją.

Ponas Grotewohl taip pat nepasakė, kodėl iki šiol nebuvo galima Vokietiją suvienyti taikingomis priemonėmis. Atrodo, viena aišku, kad bolševikai bijo stiprios Vokietijos ir vieningo Vakarų bloko.

VERGAI SOVIETŲ RUSIJOJE

Tarptautinė Darbo Organizacija, pasiremama pačių komunistų skelbama statistika, nustatė, kad Sovietų Rusijoje šiuo metu esama apie 13 milijonų darbo vergų.

Ir Jūs galite imigruoti į Canadą ar USA,

jeigu turite reikalingą vizą. Oficialūs dokumentus parūpina

JONAS J. JUŠKAITIS, LL. B
diplomuotas teisininkas

Įstaigos adresas:
Suite 5, Tunstall Building,
709, Dunsmuir Street,
Vancouver 1, B. C., CANADA
(Informacijos suteikiamos padengus visas susirašinėjimo išlaidas).

Gabrielius Žemkalnis

Sis ir tas

Po truputį vis daugiau ir daugiau apsi-traukiame kasdienybės kiautu. Mažus įvykius išpučiame, didelius kartais ir visiškai pamirštame. Iš didelių pamirštų dalykų galiu paminėti neseniai Melbournne įvykusį mūsų teatro mėgėjų grupės pasirodymą. Spaudoje dar neteko pastebėti, kad kas apie tai būtų parašęs bent porą eilučių. Į klausimą "kodėl" galima būtų duoti porą spėjamųjų atsakymų:

1. Mūsų spaudos bendradarbiai (bent tie, kuire matė spektaklį) yra nepajėgus rašyti teatrinėmis temomis.

2. Tie patys bendradarbiai gal nebuvę paprašyti atsiliepti apie spektaklį ir dėl to pasijuto užgauti. Matyti savo pavarde laikraštyje po straipsniais yra ambiciją kurstantis dalykas (aš irgi todėl dabar rašau) ir jis priveda prie savotiško išdidumo. Tas yra suprantama. Tačiau tai nėra pateisinimas.

3. Spaudos bendradarbis X gal galvojo, kad atsiliepiamą parašys Y arba Z ir atvirksčiai. Rezultate neparašė nei vienas. Tas galbūt sutapė nervų gadinimą redaktoriams. Įsivaizduokime, kad kuris iš mūsų redaktorių būtų gavęs keturis straipsnius apie spektaklį. Spausdinti būtų galėjęs tik vieną — geriausią. Kiti trys bendradarbiai įsižeistų ir gal visai nustotų rašę. Didelis dalykas lietuviška ambicija.

4. Mūsų laikraščiuose neužteko vietos. Reikėjo spausdinti svarbius pranešimus apie panelės Rūtos sutuoktuves su ponu Jozef Rosenkranz. Taip pat reikėjo spausdinti nepaprastai įdomius anekdotus — tuos pačius už kuriuos supykęs Mussolini paskelbė karą Abisinijos imperatoriui.

5. Gal tas mėgėjų pasirodymas buvo toks menkas įvykis, kad jo net nevertė jo paminėti?

— Ir šioje vietoje, aš trenkiu dramatiškai kumščiu į stalą ir šaukiu lietuviams — NE!

Visi mes neamžini. Išmirs mūsų komitetai, ministrai, redaktoriai, vadai, vadeliai, partijų lyderiai ir šulai, dideli žmonės ir maži. Tik darbai liks gyvi. Mūsų vaikams gyvu paveikslu švies ne prakalbos kažkada sakytos ir ne susirinkimų protokolai, bet lietuviška knyga, menas, lietuviškas laikraštis ir lietuviškas žodis lietuviškame veikale jiems iš scenos pasakytas. Tik tai primins jiems, kad Lietuva yra. Ne legenda, ne graži pasaka, bet tikrovė, persekiojanti mūsų žingsnius, kovojanti ir nepalūžusi, uždegusi ugnis piliakalniuose ir verkianti dėl kiekvienos lietuviškos širdies, kurioje ta ugnis užgėso. Jeigu mes norime išsivijoje išlikti lietuviams, mes turime į savo žaizdas berti druską, kad niekada neužmirštumėme savo skausmo. Mes turime būti fanatikai. Mes turime džiaugtis lietuvišku žodžiu ir reikalauti jo daugiau, daugiau ir daugiau.

Nejaugi tylos sąmokslas bando pilti šaltą vandenį ant tikrai naudingą, gražų, nesavanaudišką ir lietuvišką darbą dirbančio mūsų mėgėjų teatro Melbournne? Nejaugi kapų tyla mes bandome sumažinti jų entuziazmą?

Ach, jeigu negalime būti lietuvi, bent būkime žmonės.

(Red. pastaba: "Žemaituko" spektaklio aprašymas, nors gerokai pavėluotas, jau tilpo mūsų spaudoje).

Į Melbourn teatro mėgėjų grupės pastatytą V. Krėvės "Žemaituką" negaliu žiūrėti teatro kirtiko akimis dėl dviejų priežasčių: 1. Tikrų teatro kritikų nesu niekada rašęs, nes nesu tam teoretiniai pasiruošęs. 2. Į šį vaidinimą reikia kreipti dėmesį ne tik kaip į teatro veikalą, bet ir kaip į teigiamą reiškinį mūsų gyvenime.

Aš ten buvau, žiūrėjau. Man patiko. Jaučiu, kad ir kiti plojo iš širdies.

Yra sakoma, kad studentiškas punktualumas reiškia 15 minučių pavėlavimą. Lietuvišku punktualumu galime pavadinti plačiai pasklidusį įprotį ateiti į susirinkimus, vaidinimus ir pan. bet kad po paskirto laiko. Sunku tiems, kurie ateina laiku — jie jaučiasi labai vieniši.

Kartkartėmis pasirodo mūsų laikraščiuose balsas tyruose šaukiančiojo gryninti lietuvių kalbą, atsikratyti "gero laiko" ir "byčių". Labai gražu. Gryninkime tą kalbą. Tik pradėkime visur iš karto. Ne tik namuose, mokykloje, bet, ponai Redaktoriai, ir laikraščiuose. Perskaitykite sąžiningai savo laikraščius ir su raudonu pieštuku išbraukite visus "guzikus", "mixerius", "kekusus". Vienas iš laikraščių neseniai pirmame puslapyje paskelbė,

kad prie Amerikos krantų paskendus laivui daugelis jūrininkų buvo šarkų sudraskyti. Iki šiol galvoju, kad šarkos yra palyginant nepavojingi paukščiai. Reikia tačiau tikėti laikraščiu, kad jos drasko jūrininkus. O gal korespondentas užmiršo, kad "shark" yra ryklys?

Cia visai nenoriu paskelbti karo įsipilietinusiems tarptautiniams žodžiams. Automobilio nepakeisime "savijudžiu" (ne savijudžiu) ir aerodromo "tupykla". (Kudirka tupyklą iš viso kitaip įsivaizdavau — pasiskaityk "Viršininkus"). Palikime šį darbą kalbininkams, gi patys kalbėkime ir rašykime taip kaip mama ir mokykla išmokė.

Geriau nuteikia korektūros klaidos. Iš USA atėjusi "Gabija" mini naujai pasirodžiusią knygą: "ORA PRO BOBIS". Tai gi melskinės už vargšes moteriškes...

Sporto šventė Melbournne atėjo ir praejo. Apie ją, tikiuosi, kas nors parašys (o gal jau parašė) ir parašys teigiamai. Kiekvienas lietuvių tarpusavio bendravimas geru tikslu yra sveikintinas.

Šventė užbaigta baliuimi. Jo metu svečius prajuokinti ar sužavėti turėjo keletas programos numerių. Gal kai kam buvo juokinga, bet daugeliui atrodė vulgaru matant tipelį (rodos australą) viduryje salės maunantis kelnes. Juoką galima sukelti ir netokiomis "efektyviomis" priemonėmis. Iš viso programa būtų galima pakilti ant šakių, tačiau ne jos metu laiką gan linksmai praleidau ir dėl to skūstis negaliu.

Ne mano yra šioji mintis bet visa širdimi jai pritariu: vieton purvais drabstę vieni kitus ir nešvarius skudurus pasauliui rode, ieškokime savo tarpe deimanių ir juos iškelkime. Nėra mūsų tarpe organizacijų kurios nedirbtų lietuvių naudungo darbu. Taigi pašnekėkime ką jos gero nuveikė, vieton pagalius į ratus kaisioje.

Pora pavyzdžių kaip einama ne tuo keliu.

Ateitininkai Melbournne pastatė veikaluką "Senbernio galą". Nuvažiavo su juo ir į Geelongą. Laikraščiuose pasirodė korespondencija nieko gero apie veikalą nepasakiusi. Parašė, rodos, kad gėles įteikė skautai. Paskui atšaukė — gėles įteikė ateitininkai. Po to vėl atšaukė... Ponai, susipraskime. Juk tai visai ne esminis dalykas kas gėles įteikė. Faktas yra: ateitininkai padarė kažką pozityvaus ir gavo gėlių. Tai ir viskas. Kitkas nesvarbu.

Iš kitos parapijos. Šviesiečiai ruošia paskaitą, kuri yra naudinga ir įdomi visiems ir neturinti nieko bendro su jokiomis partijų linijomis. Tačiau daugelis ne šviesiečių kiemo žmonių neateina iš principo, o bandantieji būti neutraliais neina, nes bijo, kad kiti juos palaikys šviesiečiais. Galų gale tą pačią paskaitą tam pačiam asmeniui teko skaityti antrą kartą neutralioje aplinkoje... Smegenų suminkštėjimas, gerbiamieji.

Susipraskime geriau vėliau, negu niekada, nors oūtų būvę geriau niekada ne vėliau.

"PARDAVINĖJAMA" AUSTRALIJA

Australijos delegatas 24-toje metinėje Amerikos Turizmo Sąjungos Agentų konferencijoje pareiškė, kad Amerikos turizmo agentai pradėjo "išpardavinėti" Australiją Amerikos turistams. Jis pareiškė, kad Amerikos agentai ieško ką nors nauja parduoti. Europa jau "išparduota" ir reikia naujų vietų. Idealiausia vieta Amerikos turistams numatoma būsianti Australija.

JAU PRAREGEJO

Pasibaigus Korėjos karui ir keičiantis belaisviais 21 Amerikos kareivis nutarė negrįžti pas savuosius, o pasilikti raudonųjų tarnyboje. JAV-bių gynybos departamentas turi žinių, kad visi tie "naujieji" komunistai jau apsvylė tomis idėjomis, kurios juos sužavėjo ir norėtų grįžti tėvynėn, bet, deja, kelio atgal nėra. Ir raudonųjų vyriausybė jais nesidomi, nes jie jau nereikalingi propagandos tikslams.

* Lincoln teismas Anglijoje nusprendė pakarti John Docherty, be kojų, už tai, kad jis nužudė p-lę Sybil How, 24 metų, atsisakiusią už jo tekėti.

* Vokietijos kancleris Dr. Adenauer kelias dienas buvo JAV-bėse ir tarėsi su prez. Eisenhoweriu bei kitais aukštais pareigūnais.

ARGENTINA

Atlietuvėja.

Spalio 23 d. Avellanedos Aušros Vartų parapijos šeštadieninė mokykla, kurią veda seserys kazimierietės, baigė mokslo metus ir ta proga surengė viešą pasirodymą. Kelios dešimtys mažųjų atliko gausią programą: padainavo dainelių, davė keletą vaizdėlių, pašoko taut. šokių, padeklamavo. Visiems dalyviams atminimui buvo išduoti Arg. Liet. Bendruomenės pažymėjimai. Gražu buvo stebėti, kaip vaikučiai, iš kurių daugelis lietuviškai anksčiau nekalbėjo, deklamavo patriotinius eilėraščius savo tėvų kalba. Pagaliau ir Argentinoje šeštadieninė mokyklos spraga pradeda užkūsti. Dabar veikia 3 tokios mokyklos: 2 iš jų Buenos Aires ir viena Cordoboje. Kitais metais numatoma dar įkurti porą tokių mokyklų.

BRAZILIJA

* Tarptautiniame rašytojų kongrese iš lietuvių dalyvavo poetas Venacijus Ališas, o tarptautiniame spaudos kongrese Eltai atstovauti yra įgaliotas Lietuvos pasiuntinys Urugvajuje spaudos attachė Čibiras-Verax.

D. BRITANIJA

* Bradfordas D. Britanijoje yra žinomas kaip viena iš veikliausių lietuvių kolonijų. DELS Bradfordo skyriaus valdyba talkininkaujama vietos visuomenininkų, š.m. rugsėjo mėn. 18 d. St. Mary's salėje surengė didžiulį literatūros vakarą 50 m. spaudos laisvės sukakčiai paminėti. Minėjime dalyvavo rašytojai K. Barėnas, A. Dičpetris, B. Daunoras, J. Gailius, R. Spalis, L. Svalkus ir apie 200 lietuvių.

J. AMERIKOS VALSTYBĖS

* New Yorke specialioji rinktinė parodo tarp žymiausių amerikiečių dailininkų buvo išstatyti ir du lietuvių grafi-ko Jonyno kūrinių: medžio raižinys šv.

Antanas ir spalvota litografija "Reino peizažas Bacharach".

* New Yorke zoologijos sode laikomi gyvūnai sužymėti pagal šalis, iš kurių jie yra kilę. Lietuva ir Estija yra atstovaujama paukščių.

URUGVAJUS

UNESCO konferencija. Lapkričio 12d. Montevideo mieste, Urugvajuje, prasidėjo UNESCO 8-ji Generalinė Konferencija, kurioje lietuviškai spaudai atstovauti akredituotas K. Čibiras-Verax, Lietuvos Pasiuntinys Urugvajuje spaudos attachė. Konferencija vyksta puikiuose parlamento rūmuose. Mokslo, kultūros, auklėjimo įžymybių delegacijas atsiuntė net 72 valstybės. Vokiečių delegacijai vadovauja jų užs. reikalų ministerijos valstybės sekretorius prof. Hallsteinas.

VOKIETIJA

Mažlietuvių suvažiavimas. Š. m. spalio 30 d. Liubecke įvyko Mažosios Lietuvos lietuvių suvažiavimas, kuriame dalyvavo toje apygardoje gyvenantieji Mažosios Lietuvos Tarybos nariai ir skyrių atstovai. MLT prezidiumo pirmininkas E. Simonaitis referavo apie savo kelionę į Kanadą ir JAV-bes. Suvažiavime išsiaiškinti organizaciniai ir "Keleivio" reikalai, taip pat pasitarta dėl tarptautinės Mažosios Lietuvos padėties. Susidomėjimas suvažiavimu buvo gyvas.

FRANCŪZUS "ISMETĖ"

JAV-bių žurnalas "News and World Report" rašo, kad prancūzų atstovai buvo visiškai pašalinti iš penkių tautų saugumo grupės, kuri veikė Singapūre ir periodiškai susirinkdavo aptarti karinius reikalus Indo-Kinijoje. Patirta, kad visi nutarimai bei planai atsidurdavo Vietnamo komunistų rankose. Prancūzai išmetus liko JAV-bių, D. Britanijos, Australijos ir N. Zelandijos atstovai.

LAIKAS — PINIGAI

Greitas susisiekinimas

sutaupo laiką

Nauji ir vartoti

MOTOCIKLAI

IR MAŠINOS

Supreme Motors

123 GOUGER STREET, ADELAIDE

Lengviausios išsimo kėjimo sąlygos.

Ir vel daina be galo

Australijos L. B. Krašto Valdyba š. m. gruodžio 29-31 d. d. Melbourne šaukia IV-ji Tarybos atstovų suvažiavimą. Tai reiškia, kad mes Australijoje jau senokai iš "Liet. Draugijos" esame persiorganizavę į PLB. Mes atsiliepėm į VLIKo pagėidavimą greit ir štai jau turėsime net IV-ji T. A. Suvažiavimą. Tai viskas puiku ir sveikintina. Tačiau, dar prieš įvykstantį suvažiavimą verta prisiminti praeituosius, prisiminti, kas buvo svarstoma ir kas pamiršta, kas taisytina ir kas pirmiausia turėtų būti svarstoma.

Pirmuosiuose suvažiavimuose daug laiko buvo sugaišta statuto paragrafams, daug ginčytasi dėl "Mūsų Pastogės", kaip ją iš p. Baužės atimti ir, atgavus per vaidus, kaip ją išlaikyti, "parenti", kaip jos stogą — skolas "lopyti". Viena suvažiavime buvo mėginta net VLIKą paraginti greičiau kažin kokį susitarimą su D. S. įvykdyti. Buvo svarstoma, kaip iš Melbourne buvusio Reikalų Vedėjo atgal "atimti" pinigų, kuriuos jam Valdyba išmokėjo už eitas pareigas. Trečiajame suvažiavime šiaip taip paskubomis buvo priimtas ALB Statutas. Beveik pačioje suvažiavimo pabaigoje p. P. Andriūšis nebeišskentė ir štai ką pasakė: "Ponai, ne tam suvažiavimui turėtų būti šaukiami... Ginčy klausytis?.. Surudijusias šobles kiškime į makštis ir nešvarius baltinius palikime namuose!.. (Poną Andriūšį atsiprašau už jo žodžių kartojimą). Drąsiuose rašytojo žodžiuose slepiasi tiesa: be reikalo ginčijamės, be reikalo "parapijinius" nesklaidumus vežame į suvažiavimus, neturėdami teisės kitus kaltinamus, o pamirštame pačius svarbiausius reikalus.

Dabartinės Kr. Valdybos nariai ne visi paskutiniame suvažiavime dalyvavo, todėl jie neturi pilno suvažiavimo vaizdo. Sekretoriai turėtų būti geri stenografistai, kad galėtų visas "kalbas" užrašyti. Kur, kur, bet į Krašto Valdybą negalėtų būti renkami tie žmonės, kurie suvažiavime nedalyvauja, kuriuos buvusioji K. V. šiaip taip "prišnekina" kandidatuoti ir būna, kitų nesurandant, išrenkami 2 metams eiti atsakingas pareigas. Jeigu būsimosios K. Valdybos nariai nėra išrenkami net atstovais į suvažiavimą ir tuo metu, kai kiti posėdžiaudami "maudosi" prakaitu, jie sau maloniai atostogauja, tai kaip jie ateity dirbs ir įvykdydys suvažiavimo planus bei gerai atliks atsakingas pareigas. Tik išimtinai ir svarbūs atsitikimai galėtų pateisinti nuo nevykmo į suvažiavimą, bet tik ne puiki Australijos gruodžio saulutė. Taip neturėtų būti. Jeigu skundžiamės, kad į Krašto Valdybą esą sunku surasti kandidatus, tai jau visi blogai: bendruomenės organizacija žengia atgal. O gal kandidatų į Kr. Valdybą reikėtų paieškoti Adelaidėje, Melbourne, ar net pačioje Australijos sostinėje?

"Mūsų Pastogė" (42 nr., 20.X.54) skelbia žinutę "Iš ALB Krašto Valdybos posėdžio", kad ji aptarusi gruodžio 29-31 d. d. Melbourne įvykstančio suvažiavimo ir kitus suvažiavimo reikalus. "Buvo aptarta kilę nesutarimai tarp Melbourne liet. katalikų kapeliono kun. Pr. Vaserio ir ALB Apylinkės. Klausimą nutarta perkelti Krašto Tarybos suvažiavimui". Toliau kalbama apie "M. P." gerą stovį (?) ir skaitytojams žadama priedą — kalendorių. Krašto Valdyba šito skelbimo nepasirašo, — reiškia, kad Redakcija jau daro propagandą, nori "nuteikti" žmones apie būsimąjį suvažiavimą. Dėroma sugestijų, kad Melbourne atstovai gerai pasiruošę lietuvių katalikų kapeliono kaltinimui ir rezoliucijos pravedimui. Ir vėl ta pati dainelė ir vėl apylinkių "reikaliukai", tie, anot p. P. Andriūšio, "nešvarūs baltiniai" rodomi visos ALB atstovams, ir vel ginčai! Reikala dar labiau pablogina pati ALB Krašto Valdyba, "puikiais žodžiais" užgirdama kun. P. Vaserį už nebendradarbiavimą su Melbourne Apyl. Valdyba ir nutardama "skilimo klausimą įrašyti atskiru darbotvarkės punktu". ("M. P." Nr. 45. 10.XI. 54). Ir veltui K. V. sakosi norinti "išlaikyti bešališkumą ir rimtį". Šitokiu ilgu straipsniu pati griaua ALB ir toliau veda į nepabaigiamus ginčus. Tokie dalykai mūsų bendruomenės nesujungs, bet dar labiau suskaldys. Einama blogu keliu! Vieną kartą pradėkime dirbti pozityvų darbą. Pirmiausia reikia išspręsti atstovų ir Valdybų rinkimo ir balsavimo klausimą, o tik tuomet ginčytis. Pasižiūrėkit, keltiną Australijos lietuvių procentą jūs atstovaujate, jei į suvažiavimus vykstate gavę po 10 balsų, o gal net dar mažiau. Visų Australijos lietuvių vardu kalbėti ir veikti negalima tuo, kol nebalsuos bent 51% apylinkėse gyvenančių lietuvių. Gal tai Australijoje neįmanoma? Netiesa. Jeigu Kanados, Anglijos

ir Vokietijos lietuviai visi balsuoja ir renka, tai galima ir čia. Žinoma, jei 5% nori "kalbėti ir veikti" visų vardu, tai L. B. nustoja savo tikrojo vardo ir lieka tautininku, demokratu ar kokia kitokia partija, o ne Lietuvių Bendruomenė. Ir kol dabartinės mūsų Valdybos bus tik tokios, kol nedirbs pozityvaus darbo, vienas girs, o kitus peiks, kol susirinkimuose bus ginčijamasi, tol teturės tik grupelė žmonių. Veltui bus šaukiama: "Žmonės, ateikit!". Taigi, dirbkim pozityvų darbą, o Tarybos Atstovų reikalavime sutvarkyti rinkimų paragrafus. Kitaip nieko nebus. O ką nors kaltinti, ką nors visos ALB vardu pasmerkti, neturi teisės. Ką reiškia vienas balsas prieš šimtą? Tai tik savęs išjuokimas. Jeigu Melbourne Apyl. Valdyba kada tai Reikalų Vedėjui neteisingai (?) išmokėjo pinigų, tai kaltinkit Valdybą, o ne vieną žmogų metų metais tapykit. Šitoks kaltinimas ir pavardžių linksniavimas yra žemas dalykas, nekaltant apie kokią krikščionišką moralę. O kuo pagaliau liet. kat. kapelionas kun. Pr. Vaseris nusikalto visai A. L. Bendruomenei? Melbourne bendruomenės skilimo priežasties ieškokim ne 1953 m. pabaigoje, o daug anksčiau. Ne "švytury" ir kun. Pr. Vaseris tą darbą pradėjo, bet kiti žmonės. Krašto Valdyba turėtų ir galėtų tai žinoti. Kun. Pr. Vaseris Melbourne įsteigė parapijinį mokyklą, kurioje mokina apie 40 vaikų lietuviškai, ruošia minėjimus, renka aukas Tautos Fondui, Vokietijos lietuviams, šv. Kazimiero Lietuvių Kolegijai Romoje, Vasario 16 d. ir Saleziečių gimnazijoms, leidžia "Sekmadienį" ir "švyturi", dirba su jaunimo organizacijomis; jo laikomas pamaldas lanko didžiausias procentas lietuvių visoje Australijoje. O gal jis nusikalto tuo, kad nustatytos tvarkos nesilaikė — Kultūros Fondo, Skautų ir Apyl. Valdybos mokyklos — mokytojus paprasė nebesinaudoti parapijos patalpomis? Gal jis ir "susikirto" su keliais žmonėmis, bet tik ne su ALB. Kaltinti, smerkti, viešai ir nedėkingai jo pavardę linksniuoti, negalima. Jis turi savo viršininkus, kurie jo darbus žino ir įvertina. Tai ne Valdybų ir suvažiavimų kompetencija. Šitokių žygių ėmimasis gali būti labai nemalonus ne tik Melbourne Apyl. Valdybai, bet ir Krašto Valdybai ir T. A. Suvažiavimui. Kun. Pr. Vaserio viršininkų sprendimas gali būti ir priešingas. Ir kas tuomet? Kas atitaisys tą moralinę skriaudą, kuri jam daroma net "Mūsų Pastogėje" — Australijos L. B. savitrašty? O pagaliau, ar Valdybos yra tikros ir garantuotos, kad jų niekas už tokius darbus nepakaltins. Valdybų kadencijos trumpos, po jų ateis kitos dirbti; kiti spręs ir kaltins... Ir kam ta daina be galo? Kr. Valdyba jau turėjo ir galėjo spaudoje paskelbti ne šitą vieną, bet visus suvažiavimo punktus, visą programą. Kam gaišti laiką bereikalingais posėdžiais? Mes paslapčių neturime. Ir atstovai, ir visuomenė nori iš anksto žinoti, kas bus svarstoma, nori savo nuomones pareikšti, pasiruošti. Nejaugi bijoma sveikos kritikos? Tai gali tik padėti, o ne kam pakenkti. Visi suvažiavime daromi pranešimai atstovams turi būti multiplikuoti ir išdalinti, nes jie, grįžę į apylinkes, daro pranešimus ir kartais turi daug sunkumų aiškindami (pav. "M. P." finansinis stovis) ir nemalonių prisipažindami, kad ne viską gerai nugarė. Bereikšmis yra atstovų sąrašas pažymėjimas, ar "atstovas yra sumokėjęs solidarumo mokestį, pilnai atlikęs bendruomenės nario pareigas." Ar tik šilingai yra pareigų atlikimo viršūnė? Turėtų būti susirūpinta, kad visi sumokėtų, o jei nemoka, surasti priežastį — kodėl?

Tai yra tik mažičiai trupinėliai prieš svarbiausius reikalus, kurie suvažiavimuose negalėtų būti užmiršti. Lietuvių išlaikymas, Lietuvos tragedijos kėlimas svetimoje spaudoje, kultūrinė propaganda, išlaisvinimo darbai lietuvių organizavimas, garbingas mūsų atstovavimas, lietuvių dienos, namai, spauda, klubai, koncertai, sportas, jaunimo reikalai, pa-

PASKIAUSIOS ŽINIOS IŠ LIETUVOS

Į LAISVUOSIUS VAKARUS VEL PRASIMUŠE DU MŪSŲ TAUTIEČIAI

Nuo bolševikinio teroro į laisvę bėga, kas tik gali. Prieš kiek laiko į laisvuosius Vakarus, nors su didelėmis aukomis, buvo prasimušę mūsų pogrindžio ryšininkai iš Krašto, paskui po nuotykingos kėlionės juos pasiekė trys žvejai: L. Kublickas, J. Grišmanauskas ir A. Paulauskas, dar vėliau į Paryžių grįžo už išvežto Sibiran lietuviu ištėkėjusi prancūzų piliētė p. Puzinienė, kurie visi drauge su iš Lietuvos grįžusiais vokiečiais atgabeno didžiai vertingų žinių, o štai dabar Vak. Europą po nemažiau nuotykingų išgyvenimų pasiekė vėl du mūsų tautiečiai. Tai darbininkas Mykolas BAKANAS ir tarnautojas Vladas MIRONAS, abu pačiame amžiaus stiprumo vyrai. Bėgo kaip pažymi, negalėdami išverti sovietinio teroro ir tenykščių gyvenimo sąlygų, kurios toli gražu nėra tokios, kaip kad jas stengiasi kuo gražiausiomis spalvomis pavaizduoti bolševikinė propaganda. Kasdieninė darbo žmonių buitis "visų dirbančiųjų tėvynėje" yra nepaprastai skurdi: didžiausia butų stoka, atlyginimai menki. Vakarų darbininkai palyginti su jais gauna už savo uždarbį nusipirkti prekias ir būtiniausias reikmias dešimtį kartų daugiau, visus slėgia neišskaitomas likimas, nevilintis, nebuvimas jokios ateities. Gyvenimas toks skurdus, jog žmogus, norėdamas šiaip taip suvartyti galą su galu, turi visokiais būdais "kombinuoti" — vieni ką nors "pasima" iš fabriko ar krautuvių, kiti "nukniaukia" medžiagų ar žaliavų nuo statybos ar iš darboviečių, tretį priversti spekuliuoti arba verstis kitais neišskaitomais draudžiamais verslais, rizikuodami pakliūti į kalėjimą arba net būti išsiųsti į Sibirą, kaip jau yra ne kartą atsitikę. Plačiai išplitęs degtinės vartymas, nes, pasirodo, kad tuo būdu galima ne taip blogai uždirbti. Galima suprasti girtuokliavimo ir "samagano" išplitimą, jeigu net kai kurie bolševikiniai teisėjai imasi to "verslo" arba palaiko su degtinariais reikalingą sąlytį. Žodžiu, okupantai savo sistema priverstė ir išmokė daugelį vogti, sukti, "kombinuoti", sau reikalingą pragyvenimą pelnytis ne garbinu atlyginimu už darbą, bet tokiais neišskaitomais abejotinos vertės "verslais", apie kuriuos seniau, Nepr. Lietuvos laikais, daugumas net nepagalvodavo. Atvykusieji iš Lietuvos jaučiasi laimingi ištrūkę į laisvę ir čia galėdami pradėti žmonišką gyvenimą kurti iš naujo. Džiaugiasi nusikratę sovietinio teroro, skurdo ir nuolatine baime, kurie persekioja pavergtuosius kiekviename žingsnyje.

Pasiekusius laisvuosius Vakarus mūsų laisvinimo veiksmų vardu pasveikino Vyk. Tarybos pirmininkas K. Zalkauskas, palinkėdamas sėkmės naujam gyvenimo kelyje. Inf. Taryba buvo jau anksčiau su jais užmezgusi reikalingą kontaktą, ir daugiausia pagal jų suteiktuosius duomenis buvo paskelbtos žinios apie kainas okup. Lietuvoje ir jos ekonominį lygį, per Vėlines Kauno kapinėse prie žuvusiųs kariams paminklo sponzoriškai susidarancias iškilmes, partizanų veiklą pavergtoje tėvynėje ir kita.

rapijų steigimo rėmimas, nutautėjimo pavojai, asimiliacija, pilietybė, organizacijų reikalai ir t.t. — turėtų būti tie pagrindiniai punktai, kurie kuriuos sukūptis visas suvažiavimas. Tikiu, kad kiti lietuvių dar daugiau suras svarstytytų klausimų. Taip pat manau, kad už iškeltas mintis niekas ant manęs neužpyks, bet bus atkreiptas dėmesys ir pasitarnauta Tėvynės ir visų mūsų labui.

K. J. Kungys

Inf. Tarybos Radijo skyrius žinią apie jų atvykimą į pareiškimus tučiuojau perdavė lietuviškosios radijo transliacijoms Europoje. Duota žinia ir į Ameriką. Atbėgusieji patvirtino visą eilę laisvinimo veiksniams jau iš anksčiau žinomų faktų, savo naujausiai atstėtomis žiniomis jų turimą medžiagą papildydami ir kai kur patikslindami. Čia dedame ir kituose numeruose duosime svarbiausių jų pareiškimų ir su su jais turėtų pasikalbėjimų santrauką.

Kaip bolševikai "globoja" istorinius paminklus ir lietuvių tautos šventoves. Maskvos radijas prieš kiek laiko pasigyrė, kad bolševikai pradėję taisyti palaimintojo Bazilijaus katedrą, esančią Raudonojoje aikštėje, netoli Kremiaus. Tai esąs puikus architektūrinis paminklas, puspenkto šimtmečio senumo. Taigi, rusai savo paminklus restauruoja ir globoja, o Lietuvos kultūrinis ir architektūrinis paminklus bei tautos šventoves naikina. Štai kad ir tik viename Vilniuje nuverstis Trys Kryžiai, nuo Vilniaus katedros stogo pašalintos statulos, o ji pati uždaryta, senieji jos baldai išvežti, jų dalis perduota partijos centro komitetui, nors katedra, kaip istorinis ir meninis architektūros paminklas, lietuviams ne mažiau brangus, negu rusams šv. Bazilijaus katedra, Bazilionų bažnyčia ir vienuolynas paversti kalėjimu. Kiek vėliau ir Vilniaus radijas pasigyrė, kad esą, restauruojamos senosios Lietuvos pilys ir tinkamai globojami istoriniai paminklai. Kaip vėliau paaiškėjo, ta žinia buvo perduota ir užsienio spaudai, bet, ligi šiol turimomis žiniomis, ją tepaskelbė tik suomių "Helsingin Sanomat".

Atbėgusieji pareiškė, kad pokariniiais metais okup. Lietuvoje nerestauruotos nei istorinės pilys, nei kiti žymieji architektūriniai paminklai. Palikti be reikalingos globos, jie tik nyksta. Dėl tos pačios priežasties ir Kauno garsioji Pilis viešai naikinama. Paprastai jei kur reikia Kauno statybai pamatams akmenų, tai pasiunčia sunkvežimį į Pilį ir iš jos sienų ima sau akmenis. Ir niekas sau galvas nelaužo, kad taip Pilis griauinama. Priešingai, dar daugiau: užsieniui ir per radijus skleidžiama propaganda, kad "restauruojamos pilys". Tarp sovietiniam pranešime neminimos Kauno Pilies ir pranešime paminėtosios Trakų pilies yra nebent tas skirtumas, jog Trakų pilis nėra barbariškai griauinama, kaip nyksta Kauno pilis. Šiaip bolševikai daug kur giriasi ir priskiria sau nuopelnus dar Nepr. Lietuvos laikais atliktaisiais darbais ar tada praveistu istorinių paminklų restauravimu.

Vakaruose jau buvo žinoma, kad lietuvių tautos šventovėje — Karo Muziejaus sodelyje visi kryžiai buvo pašalinti, nuverstas nežinomam Kariui pastatytas paminklas ir Laisvės statula, pašalinti okupantui nepatike lietuviškieji N. Lietuvos laikais pastatyti paminklai. Vietoje jų pastatytas paminklas kruvinajam čekos budeliui Dzeržinskiui. Karo Muziejaus vidus bolševikiškai pertvarkytas, pats muziejus pavadintas "Karo istoriniu muziejum" ir pritaikytas raud. armijos bei kompartijos propagandai. Muziejiaus laikrodis eina, o kurantai subolševikinti. Tebėra ir patrankos, tačiau Muziejiaus sodelyje jokių iškilnių nėra. (Elta)

(Bus daugiau)

DANTŲ CHIRURGAS

J. H. CUNNINGHAM

Oxford Chambers
192, North Terrace, Adelaide, S.A.
Specialybė: aukso karinėlis ir aukso tūlėliai.

KALBAME VOKIŠKAL

TAUTIŠKI DIRBINIAI:

ilgos juostos £3.10.0, kaklaraiščiai £1.5.0, įvairios kitos juostos ir juostelės nuo 6 šil. iki £1.10.0. Išpildomi specialūs užsakymai. Kreiptis AL Leidykla.

SUTAUPYSITE PIRKdami TIK GERĄ PREKĘ

Pirkite batus bet kurioje firmos

EZYWALKIN Ltd.

KRAUTUVĖJE

90, Rundle Street

Unley Road

Mount Gambier

Port Pirie

Port Lincoln

Port Adelaide

Hindmarsh

Hindley Street

Gouger Str.

Kiekvienos poros batų patvarumas garantuotas

Gimtoji kalba

KAI KURIOS SVETIMYBĖS

(Kelios mintys apie svetimą įtaką lietuvių kalboje).

Ant. Gavelis

Lygindami tam tikru būdu įvairias kalbas mokslininkai atrado, jog ir indoeuropiečių kalbos keitėsi. Daugelio jų raida yra skirtinga. Tad šiandien reikia kalbų istorijos žinojimo, kad įsitikintume, jog tokia anglų kalba irgi priklauso tai pačiai indoeuropiečių kalbų šeimai kaip senovės indų, graikų, lotynų kalbos, kaip dabartinės rusų, italų ar lietuvių kalbos.

Indoeuropiečių kalbų šeimoje lietuvių kalba yra išlaikiusi labai daug tokių senovinių dalykų, kurių šiandien neberandame kitose gyvoje baltosios rasės kalbose. Taip atsitiko dėlto, kad lietuviai ilgus amžius gyveno nuosaly. Jie kūrėsi savitą gyvenimą, tauta augo savitai. Jų ir kalba vystėsi savaimingu keliu drauge išlaikydama daug prokalbės ypatybių. Taigi mūsų kalboje randame daug senovės, todėl ji labai svarbi lyginamajam kalbos mokslui. Augdama ir besivystydama kartu su visa lietuvių tauta be ypatingų pašalinųjų įtakų ji yra būdingiausia kiekvieno lietuvių žymė ir kiekvieno lietuvių paveldėtas turtas. Tačiau pastebėjus, jog šiandien šnekamoji lietuvių kalba yra nauja, neatsilieikanti nuo pažangos. Ji yra moderni, nes visa, kas žmogaus pasiekta, iširta, atrasta ir sugalvota, galima nusakyti lietuviškai. Gal dėlto ji ir tebėra šiandien gyva, kad joje sujungtos trys didelės vertybės:

- 1) senovė (konservatizmas),
- 2) savitumas (tautinis charakteris),
- 3) naujumas, nuolat papildas kalbos lobyną (pažanga, modernumas).

Ir žinoma, lietuvių kalba tol bus gyva, kol lietuviai ja kalbės. Nėra abejonės, jog ji išliks gyva, nes netinkamai ir be naudos švaistytis turimais turtais bei gėrybėmis, jų netausoti ir pamiršti kas sava, lietuviui yra svetimata.

Lietuvių gyvenamieji plotai yra kaimynai su slavų ir germanų žemėmis. Todėl matome lietuvius vis dėlto turėjus ryšių su kaimyninėmis tautomis, vienokiu ar kitokiu būdu su jomis santykiavus. Prekyba, karai, amatai, religija vertė lietuvius susidurti su kaimynų kalbomis. Iš jų lietuvių kalba daugiau ar mažiau ir skolinosi įvairių žodžių, nes taip jau yra, kad svetimųjų įtakos santykiuojant su svetimaisiais neišvengiama.

Be kitų tautų sukurtų vertybių pažanga yra neįmanoma. Izoliaciją galime pateisinti tikrai ligi tam tikro laipsnio, o naujoms sąvokoms nusakyti žmonės netik pasidaro naujus žodžius, bet ir skolinasi jų iš svetur. Taigi su progresu auga ir kalbos žodynas, įvairėja reiškinio formos, kartu ateina į kalbą ir svetimybės. Žodžiai keliauja kartu su daiktais, veiksmais ir sąvokomis. Pasenusios priemonės, kitokiu būdu dirbami darbai,

naujos pažiūros verčia žmones pamiršti kaikiuriuos žodžius. Jie nebevertinami, nes naujose gyvenimo sąlygose neberekalingi. Tuo būdu žodyno srityje

1) turime naujadarus (savomis darybinėmis priemonėmis pasidaryti terminai, žodžiai),

2) turime svetimybės (a) skolinius, kai svetimi žodžiai prigija kalboje ir suauga su kalbos dvasia, (b) barbarizmus, kai svetimi žodžiai vartojami nekreipiant dėmesio į kalbos dvasią ir formą, (c) tarptautinius žodžius, kurie vartojami daugelio tautų kalbose, kai be jų neįmanoma tiksliai reikšti minčių, nusakyti daiktų, sąvokų, kai jie priderinami prie savo įprastinių rašymo ir tarimo būdų),

3) turime archaizmus (pasenę, nebevertinami žodžiai).

Kad būtų aiškiau, kas norima čia pasakyti, pasiūžūrėkime į kelis pavyzdžius.

Pasenę, nevertojami, mažai vartojami ar netinkami žodžiai:

apivaras, čiukur, čiukynys (valgis); perguldyti (išverstis iš svetimios kalbos); todrin (todėl); galėtuvė, ligonbutis — ligoninė, krautuvė — muzėjus, tolynžen-gystė — pažanga, vypsone — spektaklis.

Svetimybės:

bajavas, brūnas, durnas, ciekavas, fainas, liuosas, nognas; driblinti, -a, -o (sviedinį); fidlinti, -a, -o — pajaukti, nekreipti dėmesio, net pavogti — "nušvilpti"; grajyti, -ina, -ino — žaisti; abrakas, abrusas, alus; bažnyčia, bakūzė, bosas; čebatas, čerepakas, čysčius; dermavonė, dūšia džetas; fjuilis, frokas, futbolas; griekas, gromata, golas; karalius, Kalėdos, kopūstas; lištva, lozungas, lyderis; madlitva, marketas, marnastis; nedėlia, nėgelys, nodieja; oblius, ochrana; pagada, ponas, pekla; raisės, rinka, ruimas; seimas, smertis, sūdas; tijūnas, tiketas, turgus; vapna, volastis, Velykos; žepė, žiponas; uksusas, ulyčia, ustovienė.

(Didesnė dalis čia duodamų svetimybės yra nevertotinos. Turime savus atitinkamus).

Abonentas, bakterija, cementas, elektra, filmas, gramatika, individas, jurisdikcija, kultūra, modelis, nafta, nervas, operacija, pacientas, radijas, rezoliucija, scena, seifas, šifras, televizija, uniforma, vakumas, zakristija, želantina, zuperis. Tai vis tarptautiniai žodžiai.

(Bus daugiau)

GELBĖKIME LIETUVIŠKĄ DAINĄ

Neveltui yra sakoma, kad Lietuva dainų šalis. Tikrai, nes lietuvis dainos žodžiais išreiškia ne tik savąjį džiaugsmą, bet ir beribį sielvartą; dainos žodžiais išlydimas sūnus ar brolis išjojantis į karą, dainos žodžiais jis apraudojamas ir kritęs kovos lauke.

Daina yra neatskiriama lietuvių palydovė nuo žilos senovės laikų. Ji ištikimai lietuvių lydėjo per sunkiausius vergijos bet baudžiavos laikus, lydėjo kovojantį dėl savosios Tėvynės laisvės ir teisių, paliko kartu ir per tą džiaugsmingą, bet trumpą laikotarpį, kada lietuvis tapo laisvu savosios žemės šeimininku. Neapleido daina lietuvių ir šiuo, pačiu sunkiausiu ir beviltiškiausiu metu — ji stiprina nelygį, bet garbingą kovą kovojantį partizaną, ji paguodžia ir sesę, apraudančią toje kovoje kritusį brolių. Dainos žodžiuose sau suraminimo ieško ir parymusi prie lango senutė motina, laukdama kas pasibels ir atvers duris — laukiamasis sūnus, ar nekviestieji svečiai... užbaigti jos laukimo ir kančių...

Dainoje atsispindi ne tik grožis, ilgesys, skausmas ar meilė, bet visas mūsų Tautos gyvenimas, troškimai, džiaugsmas bei kovos. Nesunku tad yra suprasti, kodėl lietuvis taip myli ir brangina savąją dainą.

Daug ko nustojome išblokti iš gimtųjų namų, bet paties brangiausio jausmo — meilės dainai — nenuslopino nei vargas, nei kova su mirtimi svečios šalies grjuvėsiuose, nei tolimos kelionės, ieškant laisvajame pasaulyje vietos, kurioje galėtume nors laikinai pasidėti amžinojo keleivio lazda.

Tremtyje savosios dainos pamėgimas ne tik nesušlėpėjo, bet dar labiau išryš-

kėjo. To išdavoje, vos tik spėjus išsivaduoti iš bėtiesio ir paniekinto vergo buties, ir atvertus naują tremties gyvenimo lapą, iš sugriautų kareivinių blokų suskambėjo lietuviškų dainų melodijos, gailindamos ir džiuginamos pergyvenimų išvargintą klausytojų sielą, bei parodydamos kitataučiams, tuometiniams mūsų globėjams, kad ši maža Baltijos tauta turi savo seną savitą kultūrą, savus papročius ir garsią bei garbingą praeitį.

Laikasėjo. Priartėjo momentas, kad susidarę aplinkybės išskleidė į visas pasaulio šalis vienoje vietoje susibūrusius tautiečius, išskleidė ir tuos dainos mėgėjus, kurie, atrodo, buvo sudarę tikrai nedalomą vienietį. Užsimiršimo dulkės apklojo buvusio draugiškumo prisiminimus, dingo iš atminties atrode nepamirštamai vardai ir veidai, tik nedingo meilė dainai. Ir naujose sąlygose, svetimame nepažįstame krašte, vėl suskambėjo dainos žodžiais reiškiamas gimtųjų namų ilgesys ir meilė jiems. Meilės dainai vedini rinkosi būrelin ne tik gyveniman bežengią jaunuoliai, bet ir tie, kurių plaukus jau palietė gyvenimo rudens šalna, ir veidus išpuošė pergyvento skausmo bei rūpesčių žymės.

Daug kartų gerėjomės ir Melbourne skambėjusia lietuviška daina bei giesme, bet dabar tas skambesys prilo. Senieji dainos mylėtojai pavargo, kitus susidėję gyvenimo aplinkybės atitraukė nuo pamėgto darbo. Bet visi žinome, kad tai tik laikinas reiškinys. Lietuviška daina mirti negali. Mūsų visų pareiga ją vėl atgaivinti, tuo parodant, kiek ji

Pavergtosios Jungtinės Tautos reikalauja sustabdyti deportacijas, grąžinti namo deportuotuosius, iširti moters padėtį pavergtuose kraštuose, sustabdyti laisvojo pasaulio prekybą su bolševikais, kurie per prekybą siekia pasaulio subolševikinimo.

Lapkričio 7 ir 8 d.d. New Yorke buvo tęsiama Pavergtųjų Jungtinių Tautų sesija, skirta išimtinai žmogaus teisėms ginti pavergtuose kraštuose. Dienotvarkėje buvo prievartos darbai, deportacijos, moters padėtis, Rytų-Vakarų prekyba.

Seimo 7-ji posėdį pradėdamas, Vengrijos delegacijos pirmininkas atkreipė ypatingą dėmesį į paskutiniu metu skleidžiamą Rytų-Vakarų sambūvio (koegzistencijos) mintį, pabrėždamas, kad negali būti sambūvio tarp jėga ir prievarta bei pavergimu atremto pasaulio ir pasaulio, atremto artimo meile, laisve ir teise.

Lietuvos delegacijos narys dr. Trimačas pateikė Socialinės Komisijos raportą apie prievartinius darbus, primindamas komunistinės Kinijos saugumo ministerio pranešimą JT apie prievartos darbus Kinijoje, nurodydamas prievartos darbų tikslą ir padarinius ir pabrėždamas, kad nuo žodžių metas pereiti prie veiksmų prievartos darbams likviduoti.

Raportą apie deportacijas ir rezoliucijos projektą seimui pateikė Latvijos delegacijos narys buv. min. pirm-kas A. Blodnieks. Rezoliucijoje konstatuojama, kad deportacijos yra nusikaltimas, kad deportacijos paličia labai plačius gyventojų sluoksnius, ir prašomos JT pavesti prievartos darbus tiriančiam komitetui ir deportacijas tirti ir komunistines vyriausybes pareikalauti, kad deportuotuosius paleistų ir grąžintų namo. Diskusijose dėl prievartos darbų ir deportacijų pasisakė Lenkijos, Čekoslovakijos, Estijos, Lietuvos, Rumunijos atstovai. Lietuvos delegatas be kita ko pažymėjo, kad deportacijos Rusijos politika praktikuoja jau nuo XVIIa., tik bolševikai jas labai išplėtė, kad deportacijos yra sovietinio režimo įrankis naikinti sau nepalankų elementą, kad deportacijos iš Lietuvos lig šiol yra pareikalavusios ne mažiau kaip 15% Lietuvos gyventojų, kad deportuotųjų likimas baisus, kad deportacijų planas Maskvoje jau buvo paruoštas tada, kai dar Baltijos kraštai buvo laisvi, kad pagrindinis įsakymas Nr. 001223 buvo pasirašytas Maskvoje 1939 m. spalio 11 d., kad sovietinės deportacijos savo mastu ir savo nežmonišku pralenkia nacines ir kad Tarptautinio Tribunolo sprendimas Nuernbergo byloje, apkaltinęs ir nubaudęs nacinius deportacijų kaltininkus lygiai bus taikomas ir sovietinių deportacijų kaltininkams.

Raportas dėl prievartos darbų ir rezoliucija dėl deportacijų perduotos Jungtinėms Tautoms.

Raportas dėl moters padėties sovietų pavergtuose kraštuose nušviečia tarptautines pastangas Tautų Sąjungoje ir

PAVERGTŪJŲ TAUTŲ SEIMO POSĖDŽIAI

Jungtinėse Tautose ir pavaizduoja moters faktinę padėtį tuose kraštuose. Moteris ten neturi politinių teisių, išskyrus sau teisę komunistų, neturi asmens teisių, net teisių į savo vaikų auklėjimą. Moteris ten numoterinama ir nužmoginama. Todėl rezoliucijoje JT prašomos iširti pavergtųjų kraštų moters padėtį ir suteikti moterims reikalingą globą, pareikalaujant atitinkamas vyriausybes vykdyti JT Chartą, Visuotinę Žmogaus Teisių Deklaraciją ir Moterų Teisių Konvenciją.

Dėl raporto ir rezoliucijos pasisakė Lenkijos, Rumunijos, Lietuvos, Kriščiūnių Demokratų Unijos delegatės seime ir Albanijos, Bulgarijos delegatai. Lietuvos delegatė Galdikienė ypač pabrėžė pavergtųjų kraštų moters-motinos apverktiną padėtį.

Ekonominės Komisijos raportas ir rezoliucija dėl Rytų-Vakarų prekybos taip pat glaudžiai siejasi su žmogaus teisėmis, nes sovietiniai gaminiai yra didžia dalimi vergų darbo gaminiai ir todėl sovietai gali mušti kainą, kad tuo išsukytų laisvojo pasaulio ūkyje suirutę. Savo keliu laisvojo pasaulio prekės sovietams tik padeda stiprinti savo karo mašiną ir ruošti savo dominaciją išplėsti visam pasauliui. Rezoliucija kreipiamasi į laisvąjį pasaulį susilaikyti nuo prekybos su sovietiniu pasauliu, išskyrus žmonių sveikatai reikalingus dalykus, drabužius ir devocionijas.

Diskusijose dėl Rytų-Vakarų prekybos pasisakė Tarptautinės Valstiečių Sąjungos pirmininkas Mikolajczykas, Estijos, Čekoslovakijos, Lietuvos, Rumunijos delegatai. Lietuvos delegatas Audėnas priminė nepriklausomą Lietuvos ūkinis santykius su Sov. Sąjunga, pavaizduodamas, kaip tais santykiais sovietai siekė griauti Lietuvos ūkį.

Labai gvyv diskusijų sukėlė seime Teisių Komisijos pranešimas apie politinio pabėgėlio teisinę padėtį. Kai kurių nuomone 1954m. balandžio 22 d. įsiteisėjusi Pabėgėlių Reikalams Konvencija esanti pakenčiama priemone. Kaikas iš lietuvių spaudos žmonių ją labai augštai įvertino. Tačiau tie, kam teko arčiau su pabėgėlių padėtimi susidurti, yra visai kitos nuomonės dėl esamos padėties ir pačios konvencijos. Seimas nutarė pavesti klausimą atitinkamai komisijai iširti ir referuoti kitame posėdyje.

Baigdamas savo 8-ji posėdį, Pavergtųjų Tautų Seimas priėmė rezoliuciją dėl rinkimų įrodymų nusikaltimams prieš žmogaus teises pavergtuose kraštuose. Šie nurodymai yra svarbi medžiaga ne tik pasaulio viešajai opinijai, bet ir ruošiant kaltinamąjį aktą atsakingiems už šiuos nusikaltimus komunistiniams pareigūnams. PJT Seimą sveikino didžiosios JAV-bių darbininkų unijos — CIO ir AFL.

SUK Į RATĄ

Tokiu pavadinimu Lietuvių Kultūros Fondo Adelaidės skyrius išleido muz. J. Zdanavičiaus paruoštą dainuojamųjų lietuvių liaudies ratelių, žaidimų ir šokių rinkinį. Šiame rinkinyje telpa: liaudies rateliai — Suk į ratą, Jurgelis meistrėlis, Oi, tu ieva, Pasėjau žilvitį, Žilvitis, Aguonėlė, Ar girdėjai, Radastėlė, Puikios rožės, Puikios rožės (kitas varijantas), Pučia vėjas, Liaudies žaidimai: Melnyčia zur-zur, Malūnėlis ir liaudies šokis — Noriu miego.

Paruošdamas tokį leidinį muz. J. Zdanavičius ir LKFondas jį išleisdamas atliko tikrai puikų patarnavimą lietuviškam jaunimui tremtyje. Gražieji mūsų tautiniai žaidimai, rateliai ir šokiai pradeda priminti, jų vietą užima spiegiantys ir nervus draskantieji džasai ir kiti išsigimusios muzikos surogatai. Tačiau, jie jokiu būdu negali atstoti mūsų melodinių, gilių muzikalių žaidimų ir šokių.

Šį leidinį turėtų įsigyti ne tik atskiri jaunuoliai, bet ypatingai jaunimo organizacijos, kurios, ruošdamos pasilinksminimus, neturėtų užmiršti mūsų gražių ratelių, žaidimų ir šokių.

Visos dainos aprūpintos gaidomis. (Šio leidinio kaina tik 3/-, siunčiant paštu 3/3. Gaunama šiuo adresu: Mr. J. Mockūnas, 5 Walsh St., Southwark, S. A. Užsakant paštu geriausia siųsti pašto notą — Postal Note — už 3/- ir pridėti už 3 pensus pašto ženklą).

ATSIŪSTA PAMINĖTI

ATOLAS — LKF Australijos Valdybos metraštis, Melbourne, 1954 m. Redagavo A. Krausas bendradarbiaujant A. Karazijenei ir A. Zubrui. Tiražas 200 egz. 240 pusl. Spausdinta rotatorium. Kaina fl.

Choro "Aidas" Vald. Pirm.

Nelė Daniušytė

NE TAU...

Ne tau, žmogau, ispėti mintį Visagalio
Ir išmatuoti jo kelius ne tau.
Jis vienu žodžiu audras nuraminti gali
Ir tamsoje uždegti žiburius dangaus ...

Ne tau suprasti gailėstingumą Jojo
Per amžius mylinčios širdies.
Kai siela paklydimuose klajoja,
Tyliai prie Jo žaidžų glaudies.

Kaip trapus žiedlapis Kūrėjo rankoj,
Maža po kojom Jo nukritus dulkelytė
Tavo širdis nerimastyje trankos,
Kol varpas Viešpatin palydi ...

SPORTAS

FUTBOLAS

Vytis — Lion 4-5

1954.XI.15. — šį kartą Vytis susitiko su gana pajėgiu priešu. Žaidimą pradėjus, Vytiečiai stipriai spaudžia priešą ir žavi publiką puikiais pasuotėmis, o po kelių minučių Young laimi pirmą įvartį Vyčiai. Po to priešas pradėjo apgalvotą kietą žaidimą ir, gavęs kamuolį, laimi įvartį, bet Laurendi, praėjęs priešą gynybą, laimi Vyčiai antrą įvartį.

Dėl kieto ukrainiečių žaidimo ir sužeistam Kitui išėjus iš aikštės, priešas perima dominavimą ir santykį išlygina 2:2. Po kojos perrišimo Kitas grįžta į aikštę, bet pirmas puslaikis baigiamas 2:2.

Antram puslaiky Kitas laimi du įvartius. Vyčiai pralaimėjimą atnešė žaidėjų netikslus pergrupavimas.

Gerai sužaidė: Sadauskas, Kitas, Genari, Ciampi.

FUTBOLININKŲ POBŪVIS

Lapkričio 14 d. Vyties Futbolo sekcijos valdybos pastangomis p.p. Jaunučių name suruošta sekcijos jaunių komandai kavutė, į kurią atvyko jaunių komanda, pirmos komandos vice-kapitonas Sadauskas, kviesti svečiai p.p. J. Kalvaitis, B. Marmukonis, B. Nemeika, fotografas V. Vosylius ir visi futbolo sekcijos valdybos nariai.

Sekcijos pirmininkas p. J. Jaunutis keletu žodžių kreipėsi į jaunuosius sportininkus ir įteikė visiems po S. K. Vytis ženklelį. Po Futbolo sekcijos bendros dovanos įteikė septyniems pasižymėjusiems žaidėjams mecenatų dovanas.

P. Jaunutis paaiškino jauniesiems, kad jei neturėsime jaunių komandos, kuri pakleistų veteranus, tai po kelių metų neturėsime jokios futbolo komandos ir automatiškai iškrisime iš pirmos divizionijos. Šiandien tenka apgailestauti, kad tveliai neleidžia jaunuolių į jaunių komandą žaisti futbolą.

S. K. Vytis Futbolo sekcijos ir susirinkusiųjų vardu futbolo sekcijos valdyba prašo tėvelių ne tik nedrausti, bet dar paraginti jaunuolius žaisti jaunių futbolo komandoje.

Jaunių komandos kapitonas p. G. Kalvaitis žaidėjų vardu išreiškė padėką už dovanas ir prašė valdybos, kad ji nepalikėtų jaunių vienių, kaip yra pasielgusi buvusioji valdyba.

p. S. Jaunutienei už vaišes ir stalo paruošimą visų dalyvių nuoširdi padėka.
St. Reivytiš

PADEKA

S. K. "Vytis" Futbolo sekcija yra dėkinga Mt. Gambier L. B. už £13.16.0 auką ir p. Zabelai už iniciatyvą pravedant aukų vajų.

Futbolo sekcijos valdyba ORINIS

Adelaidės įsisteigė S. A. Volley Ball Association.

Vytis taip pat įstatė savo komandą. Rungtynės vyksta O.B.I. salėje kiekvieną pirmadienį.

Treniruotės šeštadieniais nuo 12,15 iki 3 val. p. p. kampas Hutt Rd. ir Park Tce. Rungtynių lentelė:

54. XI. 29. Vytis — Estonia, 6,45 val.
54. XII. 6. Vytis — Venta, 9,45
54. XII. 13. Vytis — Goodwood Youth, 9,45

55. I. 3. Vytis — A. L. S. 8,45

Tolimesnė programa bus paskelbta spaudoje. Jaunuoliai ir jaunuolės, norintieji pramokti žaisti, prašomi atsilankyti į treniruotes.

KREPSINIS

Tauras — Senior Colts 34-27

Gruodžio 18 d. Tauras sulipdytas iš Vyties ir Tauro, lengvai įveikė savo priešą. Vyties žaidėjai Visockis ir Petkūnas, gerai pritapo prie Tauro komandos ir atnešė laimėjimą.

Taškai: Visockas 9, Petkūnas ir Alkevičius po 7.
Edas

Redaguoja psktn. Alb. Pocius

PASIRUOSIMAS STOVYKLOMS

Visose vietininkijose vyksta gyvas pasiruošimas artėjančioms skautų stovykloms, kurios ruošiamos Kalėdų švenčių atostogų metu. Viena iš aktyviausių pasiruošimo stovyklai, turbūt, bus Adelaidės vietininkija. Šiuo metu savaitgaliais ruošiamos iškylos, kurių dalyvių skaičius kartais siekia iki 40 skautų-čių.

SKAUTŲ SPORTO SVENTĖ

Sydnėjaus lietuviai skautai gražiai bendradarbiauja su kitų pavergtųjų tautų skautais tremtyje. Spalio 9 d. buvo suruošta bendra sporto šventė. Joje dalyvavo skautai, kurių tėvynės liko anapus geležinės uždangos. Šventėje geriausiai pasirodė ir beveik visas pirmasias vietas laimėjo mūsų broliai latviai, nes lietuviai nebuvo pakankamai tam pasiruošę ir, be to, trūko vyresnių skautų, ypačiai vyčių, dalyvavimo.

Būtų gražu, jeigu ir kitos vietininkijos pasektų Sydnėjaus pavyzdžiu, užmegzdamos bendradarbiavimą su skautais, kurių tėvynės yra terojamos to paties priešio kaip ir mūsų brangioji Lietuva. Mes visi norime prisidėti prie savo tėvynės išlaisvinimo, tačiau pavieniui veikdami mes nedaug ką nuveiksime, bet jeigu visi laisvėje esantieji susijungtume bendrą frontą prieš Rusijos imperializmą, galima drąsiai tvirtinti, kad tada šį tą atsiektume. Dideli darbai atliekami talkos būdu. Lietuvoje sakoma: vienas žodis — ne kalba, vienas vyras — ne talka. Tremties skautų svarbiausiu uždaviniu turi būti — kova už tėvynės laisvę, o tai kovai laimėti jieskome talkininkų pas bendro likimo brolius skautus.

IS SESERIJOS GYVENIMO

Naujai išrinktoji Vyriausioji Skautininkė O. Zailskienė sudarė seserijos vadiją, į kurią įeina: Vyr. skaut. pav. Fl. Zapkuvienė, Garbės gynėja dr. J. Aglinskienė, Dvasios vadovas kun. St. Yla, Reikalų vedėja A. Karnavičienė, išdininė St. Gudauskienė, jaun. skautų ir vadovių parengimo skyriaus ved. L. Čepienė, Skautų skyriaus ved. Z. Juškevičienė, vyresnių skautų sk. ved. G. Meiliuvienė, Jūros skautų skyr. ved. H. Plaušnaitienė, studentų skautų skyr. ved. G. Čaplikaitė, skautininkų skyr. ved. A. Klorienė, tautinio auklėjimo — P. Orintaitė-Janutienė. Užsienio skyrių sudaro: p. J. Daudžvardienė, dr. M. Budrienė ir Em. Putvytė. Seserijos atstovė Skautų Aidiui — J. Liesytė, atstovė Mūsų Vyčiui — G.

Prielgauskaitė. Socialinio skyr. ved. v. s. K. Kodaitienė, ekonom. skyr. ved. s. A. Motiejūnaitė ir biuletenio redaktorė S. Jurkynienė.

"TAKOS" LABUI...

Lietuvių skautų seserijos vadovybė vis dar turi sunkumų su tarptautinio skautų biuro mums nepalankiu nusistatymu siekiant išgauti oficialių mūsų veiklos patvirtinimą. Atrodo, jog Anglijos moterys turi kietesnę širdį už vyrus ir bijodamos pakenkti Rusijos-Anglijos "draugiškumui" bijo išleisti pavergtųjų tautų atstoves, kad, Dieve gink., neužrūstintų Kremliaus "ponų" ir nepagadintų prekybos reikalų.

Neseniai Olandijoje įvyko tarptautinio skautų biuro konferencija. Mūsų skautų vadovybė dėjo visas pastangas pasiūsti savo atstovę, tačiau veltui... Seserijos vadovybė parašė platų laišką Pasaulio skautų šefei Lady Baden Powell ir visoms konferencijos dalyvėms, išdėstydamas mūsų reikalus.

LIETUVIAI SKAUTAI ARGENTINOJE

Kur tų lietuvių skautų nerasi! Visur jų pilna — Nuo Aliaskos ligi Ugnies Žemės. "Mūsų Vytis" rašydama apie Argentinos skautus pastebėjo, jog "Tenka su malonumu kalbėti apie Argentinos lietuvių skautus, kurie, lyg koks skautiško laužo šviesos žiburėlis, veržiasi ten, kur mato tuštumą ir temstančią lietuviybę. Jei nebūtų čia suorganizuoti skautai, lietuviybės išlaikymas atsidurtų visai kritiškoje būklėje, nes jaunoji lietuvių karta visiškai pasinertų svetimybės jūroje.

Po kelių sktn. Lesniausko ir skauto vyčio Apanavičiaus įtemptų darbo metų su skautais, šiandieną mažieji lietuviukai skautai kartu su vyresniais sudaro gražų vienetą ir nuolat pasirodo lietuvių scenoje įvairių minėjimų ir parengimų metu. O jų choro dainos tikrai puikiai išpildomos".

GEN. T. DAUKANTUI 70 METŲ

Visiems lietuviams skautams, o ypačiai jūros skautams žinomas skautininkas Teodoras Daukantas šiais metais švenčia savo garbingą 70 metų sukaktį. Sukaktuvininkas šiuo metu gyvena Buenos Aires mieste Argentinoje.

Gen. T. Daukantas buvo žinomas visoje Lietuvoje kaip jūrininkystės idėjos skleidėjas. Dabartiniu metu gen. Daukantas aktyviai dalyvauja Argentinos

KNYGŲ PAMINKLAS KNYGNEŠIUI

Lietuviškos Knygos Vajus

Šiais metais viso pasaulio laisvieji lietuviai mini lietuviškos spaudos atgavimo 50 metų sukaktį. Visa garbė atiduodama spaudos platintojams — knygnešiams. Jų pasišventimas ir sudėta kraujo auka įgalino lietuvių tautą šviestis, kultūrėti, pažinti savo vertę kitų tautų tarpe ir išsikovoti sau laisvę bei nepriklausomybę. Šiandien mes turėtume statyti nepaprastą Nežinomojo Knygnešio paminklą. Deja, kol mes gyvename svetur, to padaryti negalim, nes toks paminklas turi stovėti Nepriklausomoj Lietuvoj.

Dabartinis gyvenimas mus įpareigoja knygnešį pagerbti lietuviška knyga. Lai kiekviena knyga dedama prie knygų išugdo gerą knygyną. O toks knygynas liūdys, kad knygnešio darbas ir aukos nebuvo be prasmės. Paveldėję jį meilę spaudai bei knygai, parodykim jog mokam tai gerbti, vertinti ir mylėti. Suprasdami, kad kiekvienam visų knygų įsigyti neįmanoma, mes kreipiamės į savo tautiečius padėti Lietuvių Kultūros Fondo Adelaidės Skyriaus Valdybai sekmingai pastatyti, nors ir laikiną, bet taurų paminklą knygnešiui — surinkti gerą knygyną. Kiekvienas mūsų, o ypačiai jaunimas jo pasigenda. Todėl sudarykime sąlygas, kad mūsų jaunimas bręstų ir stiprėtų lietuviško žodžio ir lietuviškos dvasios paunksmėje. Duokim lietuviškų knygų, kol jų jaunimas reikalauja ir ieško.

Kreipdamiesi į tautiečius, prašome kiekvieną šeimą ar pavienį asmenį dovanoti vieną-kitą knygą, arba parenti pinigais knygą nusipirkti. Kiekvienas pabūkime garbingu vienos knygos knygnešiu, — knygnešiu be pavoju ir persekojimų. Lai šie, jau besibaigiantieji lietuviškos spaudos atgavimo minėjimo metai bus paženklinėti ir kaip mūsų solidarūs bendradarbiavimo — per knygos vajų — metai.

Aukas knygomis bei pinigais prašome įteikti Adelaidės Bibliotekos Vedėjui p. J. Mockūnui bibliotekos veikimo metu, arba adresu: 5 Welsh St., Southwark, S. A.

LKF Adelaidės Sk. Valdyba

lietuvių veikloje, padeda skautams ir bendradarbiauja spaudoje.

Australijos skautai jungiasi prie visų lietuvių skautų sveikindami garbingą sukaktuvininką.

ANGLIJOS SKAUTŲ STOVYKLA

Praėjusią vasarą Anglijos lietuviai skautai buvo suruošę gražiai pasisėkusių stovyklą. Dalyvavo per 80 brolių ir sesių. Nors Anglijos oras nelabai pastovus ir teko gauti lietaus, bet tas skautiškos nuotaikos nepagadino.

Iš Anglijos lietuviai stengiasi išvažiuoti į Kanadą, JAV-bes arba Australiją, tad skautų gretos yra sumažėjusios, bet likusieji dirba dar stipresniu ryžtu.

Marios Radzevičiūtės

Geriausią
Švenčių
Dovana
Giminėms
ir
Draugams
Užjūriuose
bei
Australijoje!

ŽEMELĖ
ŠVENTOJI

ŽEMAITIJOS KNYGNEŠIŲ ROMANAS

jau baigtas

Sulietuvino C. Petrikas

Kalbą žiūrėjo Pulgis Andriušis

Kaina: gerame popieriuje tik 8 šil., blogesniame tik 6 šil. Siunčiant paštu pridėdama 7 pensai. Knyga 184 psl.

Gaunama: Australijos Lietuvis, 35 Cator St., Hindmarsh S. A. ir spaudos kioskuose

Nė vienas
Lietuvis
Australijoje
Neturi
Likti
Šventėms
Be šios
Puikios
Knygos!

Kazys Pulda

KOL SAULĖ PATEKĖS

ROMANAS

(Tąsa VIII)

Dabar Rodavičius viską suprato. Jei tame būrelyje yra Eimutis, tai jo pavardė ten nebus įrašyta. Pyko jis ant to žmogaus už drąsų ir statų savo teisių gynimą.

Jau buvo nutaręs atsakymo nelaukti, bet susilaikė. Bajoro ambicija, pagaliau nenoras nutraukti galutinį ryšį su Butrimais jį sulaukė.

Už valandėlės į salioną įėjo Eimutis. Mandagiai linktelėjęs galva, lygiu balsu pranešė:

— P. Marytė prašė manęs pažiūrėti kviečiamųjų sąrašą tamstos pavardės. Turiu pasakyti, kad rengėjų nutarta tamstos nekviesti.

— Kodėl? — pasikarščiaavo Rodavičius ir gailėjosi taip padaręs.

— Motyvai tamstai gerai žinomi, o mes nepriversti prieš kiekvieną aiškintis, — aitariai pastebėjo Eimutis.

— Ačiū už pranešimą, — lūpas sukandęs ir vytinį lankstydamas, sušnypstė Rodavičius.

— P. Marytė liepė atsiprašyti, nes ji negalinti išeiti, — pridūrė Eimutis, linkterėjo galva ir išėjo.

Nuėjęs į Jurkos kambarį, rado motutę su Maryte besibarant.

Motutė nuėjo į salioną, o Eimutis ėmė raminti Marytę.

— Labai gerai tamsta padarei ten mane pasiūsdama.

— Gerai, gerai, — spyrėsi Marytė.

— Tamsta dar būtum jį pakvietus ir įvairių nemalonių iš draugų prisiklausius.

— Didelis daiktas! — nenusileido ji.

— Tamsta! — sulaukė ją Eimutis.

Tuo tarpu sugrįžo motutė Rodavičių išlydėjusi.

Triukšminga joninių naktis...

Gal, kur slaptingoje miško tyloje, ten, kur žmogaus balsas jos nedrumsčia, sklendžia paslaptingas paparcio žiedas...

Stebūklinga joninių naktis...

Naujais, dar neįprastais jausmo virpėjimais, pasklido jį Marytės vaizduotėje.

Aukštas piliakalnis, smėlio šonais į Ventos vandenį atsirėmęs, rodos, snaudė, rodos, senovė savo krūtinėje žadino, kad ji prabilūt jaunimui...

Senos, sulinkusios, kuprotos pušys vos girdimai šlamėjo, sakytum paslaptis viena kitai pasakojė.

Tik vienas Eimutis stovėjo ant piliakalnio kranto ir žiūrėjo į neužmatomą amžių erdvę. Jam atrodė, kad tautos atgijimas tampriai rīšosi su piliakalnio smėliu, su ta gilia joninių nakties prasme, kurios jo protas negalėjo sugraibyti.

Gimstančio jausmo bangos verpetais daužėsi jo krūtinėje. Šimtaakis dangus žiūrėjo į jį pro tamsias medžių šakas, tarytum, norėdamas jį nuraminti ir priversti save užmiršti.

Ratų dundėjimas pažadino jį.

Greitai nubėgo nuo piliakalnio, prišoko prie atvažiausio brikiuko ir stipriomis savo rankomis iškėlė Marytę. Palaikė ją ore daugiau negu reikėjo, lyg sverdamas ar jį būtų sunki visam amžiui.

Tolumoje prabilo skardūs dainos aidai. Pro dainos žodžius kartkartėmis ištrykšdavo gyvas, sveikas juokas ir nuklysdavo pievomis tolyn.

— Vladai, — susuko Eimutis, — uždekitė su Jurka abu lauzus pakalnėje ir visus piliakalnio viršūnėje. Aš uždegsiu saloje.

Palaukęs kol abu kiek atsitolino, be žodžių pagriebė Marytę glėbin ir tekinas pasileido į paupį.

— Ką tamsta darai! — šūkerėjo Marytė jo ausin, bet nesigynė, nepyko, tik stipriai apkabino jo kaklą, prisiglaudė prie jo krūtinės, o širdis taip neramiai tvakšėjo, lyg iš krūtinės iššokti būtų norėjusi.

Atsargiai pasodino Marytę valtyje, pagriebė irklą ir stipriai smūgiu atsistūmė nuo kranto. Dar kelis kartus paleidus irklą į vandenį, valtis atsimušė į salą.

Karklais apaugusi salutė, lyg kokios oazė vandens dykumoje, puošėsi boblaipų tankumynu. Salos viduryje buvo sukrauti trys smaluoti lauzai.

Staiga Eimutis stabterėjo šalia lauzo, pažvelgė dangun ir be žodžių ištiesė Marytei abi rankas. Mėnulio šviesa laistė jų veidus, mirgėjo Ventos vandenyje įvairiais atspindžiais.

— Joninių naktį pratyškusi meilė, — virpančiu balsu tarė Eimutis, — esti laiminga ir stipri.

Marytė nieko neatsakė. Tik jos krūtinė bangavo, kojos virpėjo ir gyslose taip smarkiai tvinkšėjo kraujas, kad net stovėti buvo sunku.

— Man taip gera!... Taip gerai!... — vos girdimai šnabždėjo ji.

— Ar visuomet taip gera galės būti — lyg netolimą nelaimę nujausdamas, neramiai klausė Eimutis.

— Visuomet!... Visuomet!...

Staiga viršukalnyje tvykstelėjo šviesa ir raudonai nudažė ramų Ventos vandenį. Netrukus atsiliesė salos laužai ir pasigirdo skardūs jaunimo balsai piliakalnyje. Juodi dūmų kamuoliai kilo aukštyne. Šviesos išgaudintas paukštis skubėjo slėptis. Arkdai neramiai prunkstė pakalnėje.

Skardai, gyvybės pertekusi, jaunimo daina išsiveržė iš keliolikos jaunų krūtinų, perskrodė nakties tylą ir šauklio greitumu lėkė į gamtą, skelbdama jai tėvynės prisikėlimą, kviesdama ją į vieningą tautos darbą.

Dabkus vaikščiojo su Butrimu apie jaunimą ir kažką, rankindam mostaguodamas, pasakojo ar klausinėjo.

Kuopelėmis stovėjo ir kiti svečiai, atidžiai stebėjo dainuojantį jaunimą, nes ten ir jų vaikai buvo. Kai kurių veiduose matėsi nusiminimo rūkas, kuris liūdijo, kad ateitis ne jiems priklausys, jog jų gyvenimo dainelė jau sudainuota, kad jaunieji kitą giesmę užtrauks, visai jiems svetimą ir nesuprantamą.

Daina už dainos liejosi, skelbė ateinančiam rytojui, jog be kovos nepasiduos.

Laužai pamažu gėso, braškėjo jų šulai. Ir pats jaunimas suprato, kad šitos pakilios valandos ilgai negali tęstis, bet tuo pačiu metu atsiliesė senis Butrimas:

— Prašysiu visus savo trobon. Jaunimas pažais, pašoks, o mes seniai senovę minėsime...

Triukšmingas valio užklojo Butrimo žodžius ir jis net nepajuto, kaip atsirado ant jaunimo rankų, kurios nunešė jį į vežimą ir su dainomis, juokais ir pokštais nudardėjo į dvarą.

Vienas po kito išsikirstė vežimai. Liko tik Eimutis su Maryte.

Liūdnomis akimis žiūrėjo jis į gėstančius laužus ir mintys buvo juodos, kaip dūmai. Pažvelgė į salą, kur tik vienos žarijos žaižaravo, nušvito jo veidas tos nakties prasme visam gyvenimui.

6 ir 7*)

Joninių gegužinė ir petrinų spektaklis paliko daug įspūdžių, daug prisiminimų. Pamažu Butrimų šeimoje grįžo kasdienybė. Eimutis ruošėsi egzaminams ir kartu mokė Jurką, o Marytė kartais eidavo su talkininkais į laukus, žodžiu, vis artimiau bendradarbiavo su valstiečiais ir darbininkais.

Kartą pas Butrimus atvyko svečiuotis Rodavičius. Besisvečiuodamas su Maryte išėjo į sodą pasivaikščioti. Eimutis, Marytės motinos paprašytas, pasėkė juodu į sodą, nes Rodavičiui nebuvo galima pasitikėti. Ir ištikrųjų: Eimutis netrukus išgirdo Marytės pagalbos šauksmą.

Atskubėjęs pamatė Marytę besiginančią nuo Rodavičiaus. Rodavičius, pamatęs Eimutį, paleido Marytę. Ižeistas bajoriškas išdidumas reikalavo reaguoti veiksmu, ir jis rėžė Eimučiui špicrutu per veidą, tačiau Eimutis ranka atmušė smūgį. Savo ruožtu Eimutis taip užvažiavo Rodavičiui per valgomąją, kad tas tris valandas negalėjo atgauti sąmonės.

Tačiau Eimutis gailėjosi užgavęs Rodavičių ir, sąžinės graužiamas, nuėjo į piliakalnį, kur atsigulė užmigo ir išgulėjo visą naktį. Rytė jį surado Jurka ir abu grįžo pas Butrimus, kurie jau žinojo visą įvykį. Eimutis susirgo ir išgulėjo visą savaitę lovoje.

*) Šie du skyreliai gerokai sutrumpinti.

8

Paviršutinis ramumas grįžo. Pats Eimutis nesitikėjo jį taip greit sugrįžiant. Jam rodėsi, jog tai yra tik tyla, po kurios būtina pakils baisi audra.

Kuris dabar laimės, tas visą jo gyvenimą blaškys ir prie savo tikslo ves.

— Labai džiaugiuosi, kad jums kiek palengvėjo, — dažnai kartodavo Marytė.

— Palengvėjo? — klausė pats savęs Eimutis. — Gal iki rytojaus. Toks ramumas baisesnis už pasiūčiausią audrą.

— Kodėl?

— Audroje gimęs ramumas — tai viską ant kelio naikina, laužantis viesulas.

— Ar negalima to išvengti?

Kaip žaibas tvykstelėjo ta mintis Eimučio galvoje.

— Važiuoti pas Rodavičių!

Kiek susveikęs, apie nieką daugiau ir negalvojo. Nusitvėrė tos minties, kaip

Iš Ilgaausio Kontozos

SPAUDOS APŽVALGĖLĖ

„Jūsų Pastogės“ Nr. 41 (287) aptikau tokią įsidėmėtiną žinutę:

„37 jūrininkai nuskendo arba buvo šarkų suplėšyti, kai amerikiečių prekybinis laivas Mormacite sudužo ir nuskendo Virginijos pakrastyje.“

Mr. Ilgaausio zoologai ilgai suko galvas, bandydami išspręsti kokios rūšies buvo tos šarkos. Kaip žinoma, lietuviškos šarkos būdingos uodegų ilgumu, australiškos — balso melodingu, o Virginijos šarkos, pasirodo, turi nepaprastai plačias gerklės ir talpius pilvus, kad galėjo net 37 jūrininkus suryti. Tai ben šarkelės! Ir aš tokioms nenorėčiau į nasrus pakliūti!

IS MIKALDOS PRANAŠAVIMŲ

Mr. Ilgaausio ragariai, kurie studijuoja Mikaldos pranašavimus, aptiko tokių Australijos trumpaausiams svarbių žinių:

* 2967 metais iš Australijos išvažiavo į Ameriką visi tie trumpaausiai, kurie jau užsiregistravo Melbourne konsulate.

* 1954 metais paskutinėmis gruodžio dienomis numatomos didelės trumpaausių peštynės Melbourne.

* 3016 metais „Australijos Lietuvis“ pasieks milijoninį tiražą! (čia, turbūt, redaktoriaus sapnas... Mr. Ilg.)

KAS YRA SAŽINĖ?

Tai vidaus balsas, tave įspėjantis darbo, kurį jau padarei.

JŪROS TURTAI

Sena legenda pasakoja, kad kartą jūrų gelmių deivė auksu apdovanojusi pamiltą vargšą vaikina, žvejo sūnų, jog tasai turėtų už ką pirkti sergančiai motinai vaistų. Pasaka, tai pasaka, tačiau, kad jūrų vandenyse plauko milžiniškos vertės turtai nėra gi kokios pasaka, bet tikretybė. Reikia tikėtis, jog po kiek laiko iš vandens bus semiamas auksas ir kiti brangūs ir vertingi mineralai, kaip dabar jie kasami iš žemės gelmių.

Viename jūros vandens litre galima aptikti net 35 gr. įvairių druskų, kurių didžiausias kiekis yra valgomosios druskos. Pasaulio vandenynai laiko savyje apie 22.000.000 kub. km. druskų. Įsivaizduokite: tokiu kiekiu galima padengti visą žemės rutulį 47 m. storio druskų klotu.

Ne, ne vien sūrus vandenėlis, jisai nemažiau brangus, nes jame plūduriuoja daug kitokių metalų. Mokslo žmonės apskaičiuoja vandenyse esant apie 8 milijardus tonų aukso. Jo vertė lygi 3.000 milijonų svarų. Ne vienam apgailėtina, kad to aukso neįmanu pasisemti didesniais gabaliukais, kaip mažylytėmis dulkelėmis. Toks košimas tampa labai brangus, o kol kas chemijos mokslai dar nesurado pigių iš vandens aukso išsiviliojimo priemonių.

Be didžiulių aukso klekių jūrų gelmės slepia apie 700 milijardų kg. sidabro. Tokio kiekio užtektų viso pasaulio popierinius pinigus išmušti sidabriniais.

Virtuvei druskos iš jūros vandens žmonės nesunkiai sugeba pasisemti. Prieš kelis metus norvegai ir olandai ėmėsi statyti pilstyklą, kur iš jūros vandens išsikoštų kalio druskų. Pradžia, atrodo, džiuginanti: kai kurių chemiškų medžiagų priemonėmis pavyko nesunkiai sužvejoti kalį iš vandens.

Karo metu vokiečiams trūko magnezijaus lėktuvams statyti. Gi vandenynuose jo yra bent per 1.300 milijonų tonų. Karui siaučiant, nebuvo galima platesniu mastu išvystyti šios pramonės šakos. Tikėtina, jog dabar čia smarkiai pažengta. Tikėtina, kad chemijos mokslas padės žmonijai pasinaudoti ligi šiol tais užburtais marių turtais ir jūrų deivė vėl atrinks gelmių lobių užburtais skrynias.

skęstas šiaudų ir išsirengė kelionėn niekam nesakydamas kur ir dėlko važiuojąs. Tik Marytę širdingiau, negu paprastai pabučiavo.

(Pabaiga sekančiame numeryje)

SKELBIAMA VISŲ ILGAAUSIŲ REGISTRACIJA

Mr. Ilgaausis yra įgaliotas pravesti visoje Australijoje visų Ilgaausių registraciją. Registracijos kartotekai sutvarkyti prašomi savo adresus pranešti šie Ilgaausiai:

* Buve Šinšilos Apliapusiai;
* Buve Baltieji Ilgavilniai;
* Buve Mėlynieji Stačiausiai;
* Buve Pilkieji Striukauodegiai;
* Buve... (jei dar ir tokių atsirastų, tai ir jie kviečiami registruotis).

Šios registracijos tikslas — bendromis jėgomis įsiveržti į kaimyno trumpaausio daržą ir padaryti balių.

Nors dabar visi esame pilki, bet juk malonu prisiminti buvusius laikus.

SKIRTINGA PADĖTIS

„Kai aš vakar buvau su žmona kine, į kairę nuo manęs sėdėjo visai graži blondinė.“

„Kad tau ir sekasi... O kai aš užvakar kine buvau su gražia blondine, į kairę nuo manęs sėdėjo mano žmona.“

PERDAUG REIKALAUJA

„Mano bragioji, jei jau mudu esame vedę, tai norėčiau tave prašyti, kad rengtumeis tik pagal mano finansines išgalias.“

„Bet juk tai negalima, brangusis. Kaip gi atrodys, kai aš vienais marškiniiais bėgiosiu.“

ISTAIGA NEATSAKO

„Jaunas tarnautojas kreipiasi į savo šefą ir prašo pakelti algą, nes jis dabar kaip tik veda. Šefas, nustūmęs liežuviu gumą į kitą burnos pusę, apgailėstavo: „Mielai, gerbiamasis, bet matai, už nelaimės, įvykstančias ne įstaigoje, mes neatšakome.“

NE TAI SVARBU

Paryčiu vyras grįžta iš miesto. Skrybėlė aplamdyta rankoje, palto skvernas kažuo sulietas, kaklaraišis nusišukęs per sprindį į kairę. Žmona pikta klausia:

— O kur visą naktį basteisi?

— Ar ne vistiek, kur buvau. Svarbu juk, kad grįžau pas tave bragioji, gyvas ir sveikas...

MR. ILGAAUSIO REDAKCIJOS ATSAKYMAI

Visiems Bičiuliams Trumpaausiams, rašiusiems man laiškus, pranešu, kad Jūsų laiškaai tilps sekančiame mano skyriuje.

Tai atsitiko ne pasakoj

1952 m. pasaulis žavėjosi didvyrišku kapitonu, kuris nenorėjo palikti skęstančio laivo „Flying Enterprise“. Nors buvo įsakyta jam iš laivo pasitraukti, bet jis laikėsi kapitono tiltelyje ir vis mėgino priplukdyti laivą arčiau prie Falmouth uosto. Kap. Carlsen ir anglų jūrininkas K. Dancy buvo sutikti kaip didvyriai, kai jie pasiekė krantą iš nuskendusio „Flying Enterprise“. Šešios savaitės po nelaimės, vienas šveicarų bankas pareiškė, kad jis siuntęs dideles pinigų sumas tuo laivu. Net pats kapitonas nežinojęs, kokius turtus jis vežė. Bankas nuostolių neturėjęs, nes draudimo bendrovės jam atlyginusios. Vien tik prancūzų draudimo bendrovė „La Concordia“ sumokėjusi 178.000 svarų.

Po pusantrų metų olandų firma, draudimo bendrovės užsakyta, pradėjo laivo iškėlimo darbus. Maišai su kava, žinoma, buvo sugudę. Bet iškelta ir registruotų pašto maišų viso 1.600. Rasti ten ir maišai su banknotais. Juose esą apie ketvirtis ar visas milijonas svarų. Jūrų vanduo dar neįveikė banknotų, kuriuos draudimo bendrovės ėmėsi džiiovinti ir prosyti. Iškelti taip pat ryšuliai su 1.500 laikrodžių.

LAIŠKAI REDAKCIJAI

ATSAKYMAS PONUI V. KAZOKUI

"Mūsų Pastogės" redaktoriui atsisakius patalpinti bendruomeniniame laikraštyje žemiau spausdinamą straipsnį, kreipiausi į "Australijos Lietuvis" redaktorių.

"Mūsų Pastogės" 40 numeryje p. Kazokas atsiliepė laiško formoje dėl mano straipsnio "Kultūrinio darbo bare", tilpusio Mūsų Pastogės 37 numeryje. Mano išvedžijimams griausti p. Kazokas naudoja be kitų argumentų ir tokius, kaip "kompetentingas kalbėti", "daugiau ne gu juokingas". Ir vis dėlto p. Kazoko argumentai mane neįtikina.

p. Kazokas yra nuomonės, kad dėl nepilno ir netikslaus Australijos lietuvių pavaizdavimo enciklopedijoje yra kalti tik jos redaktoriai ir bendradarbiai. Enciklopedijos redakcija savo susiorganizavimo pradžioje, o taip pat ir paskutiniuoju laiku kreipėsi ir kreipiasi per spaudą į viso pasaulio lietuvių kultūrininkus, kad jie enciklopedijai talkininkautų. P. Kazokas prileidžia, kad Australijoje gyvenę lietuviai kultūrininkai galėtų enciklopedijos didelį darbą paremti ir aktyviai jame dalyvauti, jeigu pati enciklopedijos redakcija juos būtų šiam darbui kvietusi. Taigi, enciklopedijos redakcija kvietė ir kviečia, bet kultūrininkai buvo abuoju ir kvietimą neatsiliepė. Tą p. Kazokas akcentuojama nekvietimą reikia šitaip suprasti: enciklopedijos redakcija bendradarbių nepakvietė asmeniškai. Žinoma, galėjo ir turėjo enciklopedijos redakcija užklausti Kultūros Fondo ar Krašto Valdybos, kad šios institucijos parinktų atitinkamus bendradarbius ir talkininkus. Bet daugelis žinojom, kad enciklopedijos redakcija šito žingsnio nepadarė, žinojom taip pat, kad redakcijai iš Australijos talkininkauja tik vienas asmuo. Manau, kad ir p. Kazokas žinojo ir patyčiai laukė, kol enciklopedijos pirmieji tomai pasirodys. Tada mūsų kultūrininkai sualiarmavo, labiausiai iš jų p. Kazokas. Atrodo, kad pagal p. Kazoką reikia taip elgtis: praleisti matomas spragas mūsų kultūrininkame darbe, jų nemėginti papildyti, kol dar laikas, o darbo vaisius pasitikti su klaidomis ir jas pakeršti ir galvoti, kad tada pasitarnavęs esi ne tik bendruomenės labui, bet kartu visos tautos ir tėvynės reikalui. Yra preventyvinė priemonė, kitaip reikalai būtų apsvėrtę, jei kultūrininkas V. Kazokas laiku būtų išskėles spaudoje enciklopedijos talkininkavimo reikalą. Bet nei p. Kazokui, nei kitiems kultūrininkams neatėjo visiškai į galvą, bet dabar labai nesinori ir nesmagu prisipažinti, kad svarbus reikalas praleistas pro šalį ir nepramatytos jo blogos pasekos.

Arba vėl — organizuota preventyvinė priemonė. Nemanau, kad Kultūros Fondui ir Krašto Valdybai nebūtų buvę žino-

ma, kad enciklopedijai iš Australijos pusės menkai talkininkaujama. Nesvarstant kas kaltas, šios institucijos galėjo imtis iniciatyvos įspėti enciklopedijos redakciją ar net jai pasiūlyti bendradarbius. Ar tas buvo padaryta? Mano žiniomis — ne. Darydamas aname straipsnyje priekaištą paskiriems kultūrininkams, nenorėjau mūsų organizuotoms institucijoms daryti viešų užmetimų. P. Kazokas privertė mane šiuokart tai padaryti.

Bendruomenės pulsavimas ir jos diena iš dienos tvirtėjimas ir remiasi paskirų asmenų įnešama nauja sveika iniciatyva. Reikia džiaugtis, kad tų šviežių pajėgų, daugumoje nekviestų, sava valia ir noru ateina talkon tautiniam lietuviškam reikalui. P. Kazokas, atrodo, visa tai lyg ir nežinodamas, pradeda į dalykus žiūrėti visiškai ir priešingos pusės, prieštaraujamas savanoriškam ir šiuo metu labai reikalingam talkininkavimui bendrą darbą dirbant.

Aš nelaikau p. Kazoko minčių daugiau negu juokingomis, nes man, kaip ir daugeliui kitų, jo samprotavimai davė progos pagalvoti, lygiai kaip ir dėl mano pareiktų minčių gimė p. Kazoko laiškas. Nuomonių, kad ir priekaištų, išskėlimas yra gerai, jei tai daroma kultūringai ir su gera intencija. Ar p. Kazoko laiško forma kultūringa, palieku spręsti skaitytojams.

J.Rimas.

ATSAKYMAS Į PATARIMUS

Šių metų A. L. Nr. 21(158) tilpo p. P. Akivaros laiškas, gal geriau pasakius kvietimas į taip labai Melbourne mėgstamą komediją — teisiną.

Gerb. p. Redaktoriai, prašau leisti pasinaudoti Jūsų vedamo laikraščio skiltimis ir p. Akivarai pareikšti sekančiais:

1. Dalyvis nei ištraukė, nei pritaikė, nei jis pakrikštijo Melbourne "aukštąja politiką". Ją, "aukštąją politiką", atvežė ir pabarstė Melbourne svečiai.

2. Lietuvis Pasas nėra "Geelongo konspektuotas sakramentas", bet visų lietuvių tremtinių priimtas ir pripažintas lietuvių dokumentas. Lietuvis pasą, manau, dauguma turi ir Melbourne.

3. Dėl gėlių, tai pats p. P. Akivara pripažįsta savo laiške, kad jos buvo skautų. "... Kaip ten bebūtų — sutinku, kad gėlės buvo skautų ... (p. P. Akivaro žodžiai).

Tą patį patvirtino ir M. Pastogės korespondentas.

4. Dėl aukos £10 svarų Tautos Fondui galiu atsakyti trumpai: aukok nuolatos, kad ir po truputį, nereikės iš karto siųsti £10.

Tautos Fondas — ne arklų lenktynės, priima aukas ir be lažybų.

5. Šiuo laišku baigiu, iš savo pusės, bet kokius ginčus minėtu reikalu ir į tolimesnius p. P. Akivaros klaidėjimus nemanau atsakinėti.

Dalyvis

Geelong 30.10.54.

Mokslo—technikos naujienos

BAISUS NAIKINANTIS ISRADIMAS

Deja, kol kas žmonės daugiausia vis galvoja apie ... savo artimo naikinimą, — karuose pirmiausia, bet ir kitais atvejais ... Dievo įsakymas "Neužmušk" kol kas yra nepraktikuojamas.

Taigi, išmokus skaldyti atomą, sužinota, kad tokiu atveju susidaro vadinamos radioaktyvinės medžiagos, kurios, nevaldomos, naikina gyvybę, naikina visa, kas gyva. Gyvuose organizmuose ardo audinius, ko pasekmėje sunaikinamas visas organizmas.

Tokia medžiaga yra ideali naikinti gyvybę. Todėl karų planuotojai dabar yra sugalvoję pagaminti tokių medžiagų ne tikai sprogdinant atomus, bet ir specialiai paruoštas radioaktyvines dulkes. Tokios dulkes pasėtos kad ir raketų pagelba, gali išnaikinti didžiulius plotus, kuriuose būtų žmonių, augalų ir gyvulių. Radioaktyvinės dulksės jomis apšutuose plotuose visa gyva sunaikintų ir vietoje miestų ir kaimų liktų plika dykuma ...

Toks išradimas yra daug pavojingesnis negu koks nors fantastinis spindulių ginklas, apie kurį fantazuota prieš kelis metus. Kadangi dabar raketos jau gali apskristi vienu iššovu apie ketvirtadalyje tolio aplink visą žemę, tai tokiomis radioaktyvinėmis dulksėmis užtaisytomis raketomis iš Amerikos galima apšaudyti labai toli esančias vietas. Atrodo, toks gali būti ateities karas.

DĖL SKRIDIMO Į KITAS PLANETAS

Austrijoje, Innsbrucke, neseniai įvyko Tarptautinės Astronautikos Federacijos (International Astronautic Federation) kongresas, kuriame dalyvavo šimtai besidominčių astronautika mokslininkų — inžinierių, chemikų, fizikų gydytojų, konstruktorių ir kitų specialistų, kurie atsidėję svarstė ligsiol pasiekus šioje srityje vaisius ir žvelgė į ateitį.

Suvedę ir subalansavę visus ligsiol pasiekus laimėjimus, ypač išradus atomo skaldymą, kuris yra laikomas nepaprastai dideliu pasistūmėjimu pirmyn pakeliui į kitas planetas, — vis dėlto mokslininkai priėjo išvados, kad mūsų žmonėms dar peranksti ruošti lakūnus į Mėnulį ...

Innsbrucke susirinkę mokslininkai vis dėlto priėjo išvados, kad tai nėra svajonė, — į Mėnulį ateities žmogus nuskirs. Bet ruošiantis skristi į Mėnulį, jam reikia surasti būdus, kaip pakilt ir atsiplėsti nuo Žemės, atsipalaiduoti nuo Žemės traukos. To siekiant, mokslininkai mano, kad čia reikia rasti sau tūlų palengvinimų.

Nuo Žemės atsiplėsti bus lengviau tada, kai mašinos, kuri žmogų kels nuo Žemės, svoris bus mažesnis. O šita galima

atsiekti tokiu būdu: reikia mažomis dalimis iškelti virš Žemės prietaisą, kuris, kaip ir Mėnulis, skrietų aplink Žemę. Tai būtų tarpinė tarp Žemės ir Mėnulio stotis, kurion galima būtų suvežti daugiau medžiagų, reikalingų tolimesnei kelionei į Mėnulį. Kai toje tarpinėje stotyje jau bus pakankamai pasiruošta ir įgytas patyrimas, kaip reikia orientuotis beorėje erdvėje, tuomet jau bus galima leistis į tolimesnę kelionę — į Mėnulį. Šis uždavinys yra tiek didelis, kad mokslininkų manymu, jo užteks mūsų kartai.

Bet, mokslininkų manymu, jau dabar būtų metas pradėti ruošti šį Žemės satelitą. Tūlas Amerikos mokslininkas apskaičiavo, kad šio uždavinio vykdymo pradžiai užtektų maždaug tiek pinigų, kiek jų reikia amerikoniško bombonešio B-52 pastatymui.

Taigi, Innsbrucke susirinkę mokslininkai mano, kad sekančioji žmonijos karta jau galės bandyti skristi į Mėnulį ...

YRA KITAS MĖNULIS

Amerikietis astronomas Clyde Thome, iš Piagstaffo observatorijos, esąs kariuomenės įpareigotas surasti "Mėnulį Nr. 2." Jau esą apskaičiuota, kad toks Mėnulis esąs ir jis esąs arti Žemės.

Tas "Mėnulis Nr. 2" esąs tamsus dangaus kūnas ir mums nematomas. Jis labai mažas. Jo skersmuo, diametras, tik kelių kilometrų. JAV-bių karinė vadovybė nori į įrengti tame mėnulyje pirmąją savo tarpplanetinę stotį.

TILTAS IR PĖSTININKAI

Du žydų tautybės kareiviai, manevrų metu išsiunčiami išvalgyti netoli esančio tilto. Žvalgy tikslas — nustatyti tilto stovį ir tinkamumą žygiuoti įvairių rūšių daliniam.

Grįžę žvalgai raportuoja:

— Tamsta vade, iš žvalgybos grįžome. Tiltas gerame stovyje, tinka važiuoti tankams, sunkvežimiams ir kavalerijai, bet netinka pėstininkams.

— Kaip tai netinka pėstininkams? — klausia nustebeš vadas.

— Uį, ponas vade, ant tilto guli toks didelis ir baisus šuo, kad joks išmintingas pėstininkas nerizikuos žygiuoti.

PLANAI NEĮVYKDYTI

Rytų Vokietijos komunistų partija paskelbė, kad penkmečio planas svarbiausios ūkio branžose (ypatingai maisto bei drabužių) neįvykdytas. Namų statybos planas taip pat neįvykdytas, nors pinigų tam reikalui buvo pakankamai skirta. Žodžiu, visi planai liko planais, kaip komunistų praktikoj įprasta, nes jų nebuvo kam įvykdyti.

Patagonijos vejuose

(Mūsų Argentinos bendradarbio)

savus komunizmo priešus jie visur suras, išskyrus Patagoniją.

sitikų ir panašių gandų prisiklausius patagoniškas klimatas baugino dar jo nepažinus, tačiau amžinai nerami žmogaus dvasia puoselėjo smalsumą pažinti viską plačiau, juo labiau, kad šiuo atveju pasirinkimo neturėjau.

Margaspalviai iliuminuota Konstitucijos stotis, nors ir vėlai naktį, bet dar buvo sausakimšai pripildyta šen bei ten beskubančių, gražių ir skoningai apsi- rengusių keleivių, ypač dekoltojų, su apskritai ir dailiai formuotom krūtinėm, lotyniška klasiškų Buenos Aires gražuolių, į kurias negali iškentėti bent vogčiomis nepasiziūrėjęs. Atsiveikinęs gana gausų būrelį draugų ir pažįstamų, sunkvežimiu atvažiavusių mane palydėti, pasirodė 36 valandų nuobodžia kelionė.

Išaušus rytui atsidūrėme antrajame Argentinos didmiestyje — Bahia Blanca (Baltoji Ilnka). Verta bent keliais žodžiais paminėti, kad nors abu didmiesčiai — Buenos Aires ir Bahia Blanca yra to paties provincijos ir netaip jau baisiai toli viens nuo kito, tačiau jie yra nepaprastai skirtingi ne tik savo dydžiu, bet ypač savo charakteriu. Gerai pažinus Bahia Blanca susidarą įspūdis gražaus didmiesčio su dailiais ir patogiais gyvenamaisiais namais, dviem dideliais, lyg modernizuotais miškais, parkais ir ramiais, pamaldžiais, gana kilnios dvasios žmonėmis. Šičia trūksta skubotumo, nerviškumo ir daug kitų neigiamų savybių charakterizuojančių didmiesčius. Tiesa, atrasi ir čia naktinių barų, kavinių ir kitokių lokalų, iš kurių vieną ir aš aplankiau (nesakykite žmonai!), bet jų yra

mažai ir pasisekimo čia jie neturi. Žmonės čia tvirtai laikosi šeimos ir namų. Klimatas čia yra sveikas ir rekomenduotinas visų tautybių žmonėms. Stoka industrijos, o tuo būdu ir darbo, mūsų tautiečių Bahia Blanca nepatraukė. Čia gyvena vos pusterčios lietuvių šeimos ir tie baigia ištautėti: jų vaikai, pirmoji argentinė generacija, jau nebemoka kalbėti lietuviškai ir nieko nebenori girdėti apie Lietuvą, nors jų tėvas — karys savanoris ir aktyvus nepriklausomybės kovų dalyvis.

Nėra jokios abejonės, kad tautiškuo išlaikymo pagrindas sveturi yra tikrai sąmoningas kūrimasis didesnėmis grupėmis, kolonijomis, kuriose ilgiau išsilaiko savoji kalba, papročiai, vaizdingi tėviškės atsiminimai ir jaudinančiai pulkios liaudies, bei gūdžios lietuvių išeivio dainos, sakysim, taip gražiai ir dažnai dainuojamos Buenos Aires lietuvių tarpe. (Leiskit į tėvynę; daug daug dainelių, mieloji sese; aš verkiau parimus ir kt. dainos).

Vis dėlto nors ir ištautėję mūsų broliai ir sesės savo tautiško vaišingumo charakterio dar taip greit nepameta niekur. Apsidžiaugęs šiuo vaišingumu Bahia Blanca, vesiu savo mielą skaitytoją vėl prie paliktos kelionės į Patagoniją.

Išvažiavus iš Bahia Blanca palaipsniui pradėjo retėti medžiai, žolė ir visa gražioji mūsų žemės maitintojos vegetacija, su kuria kaskart retėjo taip pat besiganantieji gyvuliai ir sodybos; bendras vaizdas darėsi vis liūdnėsnis. Iš atsipūtusių ir judančių arklų uodegų net ir pro traukinio langą buvo galima spręsti, kad vėjas čia yra savo namuose.

Artėjant į Carmen de Patagonės miestą, vienoje pusėje pasirodė nepaprasto reginio ežeras: tikros kruvinai raudonos spalvos, kuri keitėsi kartu su traukinio judėjimu į ružavą, violetinę, ar vėl raudoną kaip kraujas. Pagalvojau, gal mano akys nėra pripratusios prie šitos gamtos ir apsigaua lygiai kaip mirazuose. Stebiu kitus keleivius: visi jie įbedę savo aks į šį ežerą komentuoją tą patį jo spalvų fenomeną. Vadinasi, šiuo atveju jokios akių apgaulės neturėjo: ežeras tikrai kruvinai raudonas. Pravažiavęs kelėtą kartų pro jį vėliau, pastebėjau, kad jo spalva truputį keičiasi ir pareina taip pat nuo dienos laikotarpio, kada pravažiujama, nuo saulėtumo ir saulės spindulių kritimo kampo, o svarbiausia, turbūt, nuo tam tikrų mineralinių druskų, kurios randamos nemažais kiekiais įvairiuose Argentinos ežeruose arba salynuose, bei lagūnose, kaip čia mėgstama vadinti.

Pravažiavę Carmen de Patagonės miestą mūsų Alytaus dydžio (bet ne grožio!) atsidūrėme dulkių debesų audroj. Tam kad spręsti apie vėją čia nereikėjo matyti nė palinkusių medžių nė atsipūtusių arklų uodegų, kurių čia nė vienu nė kitų nebuvo. Pro aklinai ir dvigubai uždarytus traukinio langus ir pro mažiausius vagono plyšius kamuoliais skverbėsi smulkutės dulksės; pasisukelėjusios vagono viduje jos slugnosiais klojosi ant lovų, stalų, sienų, drabužių, nepaliekamos nė moderniška skrybėliuotų ponučių, nė dažytų jų lūpų, o ypač su dideliu pamėgimu jos lindo į visų keleivių plaukus. Jautresniųjų keleivių nosimaitės tuoj pat atsidūrė prie nosies ir pasiliko tenai tarp vienos ir dviejų valandų tol, kol didžiuliai debesys šitų smulkučių dulkių grąsino su įkvėpjamąja oro srove patekti į plaučius ir sukelti juose kosulį. (Pub. sek. numery)

Atlikęs šimtus, o gal ir tūkstančius kantrybę mėginančių formalumų, kurie dėl stokos darbščių ir sąžiningų tarnautojų nustebina čia kiekvieną ateivį, pasirašiau su sveikatos ministerija kontraktą penkeriems metams dirbti gydytojo darbą Argentinos provincijoje. Šiems užsieniečių gydytojų kontraktams, kurie yra įvesti netaip seniai, jau dabartinės valdžios, vietiniai gydytojai labai priešinasi ir įvairiais galimais metodais jį užtrukdo, nepalikdami kontraktuotojų ramybėje net ir jiems bedirbant. Ką gi padarysi: antagonizmas tarp ateivių ir vietinių gyventojų egzistuoja, turbūt, visam pasauliui, o tarp profesionalų jis pasireiškia visoj realybėje. Vis dėlto dėka dabartinės valdžios tvirto nusistatymo pakelti krašto gerbūvį, ypač beturčių sveikatos ir kultūrinį lygį įjungiant visas krašto pajėgas, didelė dalis užsieniečių gydytojų buvo kontraktuoti savo profesijoje ir gavo darbą eilė metų.

Buvo pats pietų kryžiaus padangės pavasaris, kai už valdžios skirtus pinigus nusipirkau ir miegamojo vagono bilietą į savo laikinąją paskyrimo vietą — šiaurinį Patagonijos centrą. Didelio entuziazmo savo paskyrimui neturėjau, nes dar Buenos Aires begyvendamas prisiklausiau nepergeriausių žinių apie Patagonijos klimatą.

— Nevažiuok, gailėsies, — įspėdavo mane ne vienas tiek pažįstas Patagoniją, kiek ir neturįs supratimo apie ją.

— Ten tokie vėjai, kad didžiulius akmenis pakėlė neša, — pridurdavo kitas.

— Ten negalima išnamų pajudėti: jeigu išeini, kad vėjas nunešų, turi prisilaikyti tam tikros virvės, kuri yra stipriai pritvirtinta prie geležinių ir pakelėse giliai į žemę įkastų stulpų; kitaip ten žmonės negali vaikščioti, — gąsdindavo mane visa eilė pažįstamų nebuvisių Patagonijoje.

Kažkur net rusai yra išsireiškę, kad

ADELAIDĖ

LKFONDO VEIKLOS GAIRĖS

Lietuvių Kultūros Fondo Adelaidės skyriaus naujai išrinktoji valdyba spalio 13 dieną įvykusiame posėdyje pasiskirstė pareigomis (pirm. Ant. Rūkštelė, sekr. — Jonas Zdanavičius ir išd. Jonas Mockūnas) ir aptarė savo veiklos gaires.

Dail. Ant. Rūkštelės pasiūlymu norima perimti iš Apylinkės Valdybos ruošiamas paskaitas ir jas ruošti toliau LKF vardu duodant daugiau paskaitų iš lietuviškos srities. Be to, nutarta ieškoti būdų atgavinti tautinių šokių grupę, įsteigti tautinių juostų audimo kurselius jaunimui, praveisti knygų vaju esamai bibliotekai papildyti ir suruošti literatūros vakarą.

Muz. J. Zdanavičius siūlo išleisti lietuviškų žaidimų leidinį (jau ir išleistas), suruošti Adelaidės lietuvių menininkų darbų parodą lietuviškai visuomenei. Paroda numatoma ruošti 1955 m. Vasario 16 proga. Suruošti muzikos valandėlę tema "Lietuvių liaudies muzika", suruošti australų choro "Adelaide Singers" koncertą, kuriame jie išpildytų lietuviškas dainas.

P-nas Mockūnas siūlo daugiau susidomėti lietuviška šeštadienio mokykla ir stengtis jai padėti, suruošti sprendimų vakarą jaunimui, kuriame būtų akcentuota lietuviška kultūra, suruošti kultūrininkų arbatėlę gvildenant atitinkamą temą ir raginti visų kultūrinių grupių narius būti Kultūros Fondo nariais.

Kaip matome, programa gana reali ir įvykdoma. Pastebėtina, kad dalis jau ir įvykdyta, kiti punktai yra vykdomi arba bus įvykdyti vėliau.

J. D.

* Prie leidžiamo parapijos kapeliono Kun. Dr. P. Jatulio "Šventadienio Balso" pradėta leisti vieno lapo dydžio neperidinis priedas "Vaikai ir Motinai". Leidinėlis skiriamas mūsų mažiesiems, nes vaikų literatūros turime be galo mažai. Leidėjų pastangas tenka tik sveikinti.

* Lapkričio 14 dieną ALB Moterų sekcija suruošė loteriją. Loterija gerai pavyko ir gautos pajamos skiriamos ligonių lankymui ir vaikams Kalėdų eglutei paruošti.

GEELONGAS

PIRMAJAM LIETUVIŲ NAMUI AUSTRALIJOJE PAMATAI BAIGTI

Ilgesnį laiką Geelonge kartojo lietuviškas oras. Tęsti lietuvių salės statyba buvo neįmanoma. Paklojus sutvirtinimo geležis, buvo pakviesta miesto valdybos komisija, kuri patikrinusi, leido paaiškinti pamatus; jie būtų buvę ir išpilti be ilgesnės pertraukos, bet blogas oras jų pylimą atkėlė į š.m. lapkričio 13d.

Paminint šį didelį kolektyvų darbą, tenka apsidžiaugti taikininkų nuotaika ir darbingerumu. Pylimas intensyviai tęsėsi 6 valandas. Per tą laiką buvo užpildyta 855 kubinės pėdos pamatų. Vidutiniai vienas žmogus paruošė ir supylė 2,1 kubinius jardus mišinio. Prie turėtų darbo sąlygų tas yra labai daug.

Laikotarpis, kuris reikalingas pamatų džiovinimui, bus išnaudotas cemento blokų liejimui. Šiam darbui, savaitgaliais bus kviečiama trys žmonės. Jeigu atsirastų "trejukė" bičiulių, kurie norėtų kartu dirbti savaitgalijose šį darbą, maloniai prašau pranešti man — bus nurodyta kur randasi medžiaga ir įrankiai.

Tuo pačiu metu staliai dirbs medines formas, kurios reikalingos kolonų atliedimui.

Geležinės stogo pertvaros (sparai) užsakyti ir juos gamina atitinkama australų įmonė. Laike mėnesio jie bus baigti. Galima tikėtis, kad neužilgo mūsų pastatas pakils sienų ir stogo augštyje.

Labai malonu konstatuoti, kad jau at-

likto darbo metu vyravo pavyzdinga tvarka ir susiklausymas, kas ypač svarbu dirbant talkoje. Kaip materialinis, taip ir moralinis pritarimas Geelongo lietuvių tarpe savo namams ypatingai didelis. "Pamatinių" proga leiskite padėkoti visiems prisidėjusiems, taip pat, išreikšti viltį, kad ateitis, taip gražiai bendradarbiaujant irgi bus sekminga.

J. Pelenauskas
Tech. Darbų Vedėjas

MELBOURNAS

MENO SVENTĖ

LKF Australijos Valdyba š.m. gruodžio 28 ir 29 dienomis rengia LKF ir ALB Tarybos suvažiavimo proga gražioje Nicholas salėje, Lonsdale gt., City, Melbourne meno dienas. Pirmąją dieną bus kamerinės muzikos koncertas, antrąją — choro dainos, išraiškos šokio bei literatūros vakaras. Programoje dalyvauja iš Sydnėjaus, Adelaidės ir Melbourne meno pajėgos. Malonūs tautiečiai kviečiami gausiai meno dienoje dalyvauti.

LKF Australijos Valdyba

KVIECIAMAS LIETUVIŲ VYSKUPAS

Melbourne skautų tėvai savo susirinkime š.m. lapkričio 7 dieną nutarė prašyti lietuvių vyskupą aplankyti lietuvius Australijoje.

INFORMACIJOS

I LIET. KAT. SUVAŽIAVIMAS MELBOURNE

Š. m. gruodžio mėn. 27-28 d.d. Melbourne įvyks lietuvių kat. kapelionų, kat. organizacijų atstovų bei veikėjų suvažiavimas. Tai yra pirmas tokio pobūdžio suvažiavimas Australijoje. Suvažiavimo tikslas yra nustatyti kat. veikimui gaires ir jį centralizuoti. Panašius suvažiavimus yra turėję Amerikos, Kanados ir kt. kraštų lietuvių. Suvažiavimui sušaukti Komitetą Melbourne sudaro 2 kapelionai, Atkų Sendraugių, Parapijos Tarybos, Kat. Moterų ir Atkų Valdybos įgalioti nariai: Kun. P. Vaseris, kun. J. Kungys (pirm.) B. Zumeris (sekr.), Z. Raudys, p. Civinskienė ir V. Čižauskas.

Paskaitas skaityti sutiko še asmenys: Kun. Dr. Bačinskas, J. Gylys, A. Grigaitis ir P. Pusdešris. Į suvažiavimą laukiama atstovų iš visų didesniųjų lietuvių gyvenamųjų vietovių. Atvykusieji svečiai bus aprūpinami nakvyne ir maistu.

K. J. Kungys

LIETUVIŲ KULTŪROS FONDO SUVAŽIAVIMAS

LKF Australijos Valdyba šaukia š.m. gruodžio mėn. 28 d. 9 val. LKF atstovų suvažiavimą Melbourne Flinders gatvės geležinkelio stoties pastate, Flinders St., City, Victorian Railways Institute Ball Room II aukšte, 52 kambaryje. Įeiti iš Flinders gatvės tiesiai į liftų prieangį ir keltis į II-rą aukštą.

Atstovų suvažiavimą sudaro: atstovas į LKF delegatų suvažiavimą, Australijos Valdybos nariai, Australijos Kontrolės Komisijos nariai, skyrių pirmininkai arba jų įgalioti valdybos nariai, kiekvieno skyriaus trys atstovai, jei skyriuje narių per 50, tai nuo kiekvienų kitų 25 narių dar po vieną atstovą, mokslo ir kultūros institucijų atstovai, skautų organizacijos atstovas, studentų atstovas, savaitgalio mokyklų vedėjai ar jų įgalioti tų mokyklų mokytojai, specialiųjų kursų vedėjai ar jų įgalioti tų kursų dėstytojai, religinių bendruomenių kapelionai ar jų atstovai,

buvusieji Australijos Valdybos pirmininkai, ALB Krašto Valdybos pirmininkas ar jo pavaduotojas, ALB apylinkių pirmininkai, ALB seniūnijų seniūnai, Australijoje išėinančių lietuviškų laikraščių ir žurnalų redaktoriai, teatro, muzikų, dailininkų, rašytojų, žurnalistų organizuotų kolektyvų po vieną atstovą. Atstovai turi būti ALKF nariai. Svečio teisėmis gali dalyvauti kiekvienas tautietis, besidomaujantis kultūriniais klausimais.

Suvažiavimo proga LKF Australijos Valdyba organizuoja tame pat pastate, III aukšte, 109 kambaryje, gruodžio 28, 29 ir 30 dienomis dailininkų gyvenančių Melbourne, darbų parodą. Parodos lankymo laikas nuo 9 val. ryto iki 6 val. vak.

Suvažiavimo dienotvarkė bus paskelbta kiek vėliau.

A. Krausas, pirm.
V. Bosikis, sekr.

SAVAITGALIO MOKYKLOS PRANEŠIMAI

Š. m. gruodžio 11 d. Katedros salėje Wakefield st. Adelaidės Lietuvių Savaitgalio mokyklą rengia pasirodymą. Programoje: 1) Inscenuota Pulgio Andriūšio pasaka "Vabalų Vestuvės", 2) Tautiniai šokiai, 3) Deklamacijos ir 4) Dainos. Programą atlieka mokyklos mokiniai. Pradžią 8,30 v. vakare. Salė atdara nuo 8 valandos.

Įėjimas 3/-, vaikams veltui.

Bilietai gaunami gruodžio 4 d. šv. Juozapo bažnyčios salėje ir gruodžio 11 d. prie įėjimo.

Toje pat vietoje ir tą pačią dieną Moterų Sekcija ruošia visiems lietuvių vaikams Kalėdų Eglutę su vaisėmis ir Kalėdų senelnu. Pradžią 5 val. po pietų. Įėjimas nemokamas.

Savaitgalio Mokykla ir Moterų Sekcija

PADIDINAMOS "LIETUVIŲ DIENOS"

Pradedant 1955 metų sausio mėn. numeriu, "Lietuvių Dienų" žurnalas padidinamas: tilps daugiau iliustracijų ir žodinės medžiagos. Prenumeratos kaina Australijai paliekama ta pati — 4 dol. (£1.16.0).

"Lietuvių Dienų" kiekviename numeryje tilps apie 60-70 aktualių ir įdomių nuotraukų iš viso pasaulio lietuvių gyvenimo. Įdomi ir žodinė dalis: — aktualūs straipsniai, politinio ar kultūrinio pobūdžio pasikabėjimai su žymiais mūsų politikais ar kultūrininkais, lietuvių poezijos ir prozos, įdomių atsiminimų, reportažų iš pasaulio lietuvių gyvenimo.

Užsisakykite "Lietuvių Dienas" 1955 metams. Duokite savo adresus, pinigus galėsite prisiųsti po mėnesio, dviejų ar trijų. Pinigus siųskite tiesiog administracijai. "Lietuvių Dienų" administracijos adresas:

"Lithuanian Days" 9204 S. Broadway, Los Angeles 3, Calif., USA.

PADEKA

Nekalčiausias Marijos širdies bažnyčios statybai Urugvajuje aukėjo:
£50.0.0 — J. Kiškis (Adelaide)
£40.0.0 — N. N. (Cooma)
£15.12.00 — Adelaidės lietuviai savo pamaldų proga.

£10.0.0 — A. ir M. Alkevičiai (Royal Park, S.A.)

po £5.0.0 — T. ir A. Ringiai (Royal Park, S.A.), J. Varkallai (Braybrook), J. Sasinas (Seaton), M. Varoneckas (Bowden), J. ir A. Sereliai (Woodville Nth.) ir J. Matėjauskaitė (West Croydon).

£1.10.0 — A. D. (Croydon Park),

po £1.0.0 — V. Š., P. M. ir E. S. — visi iš Adelaidės,

po £0.10.0 — V. B. (Albert Park).
£437.08.03 — atkelta iš A.L. nr. 22 (159)

Iš viso — £588.0.03.

T. Bružiko SJ vardu visiems aukojusiems nuoširdžiai dėkoja

T. S. Gaidelis SJ.

264 Miller Str., Nth. Sydney, NSW.

Pastaba:
J. Kiškis (Adelaide) ir N.N. (Cooma) įnešė numatytą auką tapdami širdies Marijos bažnyčios Fundatoriais ir jėzuitų ordino Nariais-Geradariais.

Redakcijos atsakymai

J. Čyžui, Perth. — Nuoširdžiai dėkojame už £1 paramą A. Lietuviu.

R. Jurevičiui — Ačiū už 10/- paramos.

J. Dienui — Jūsų prenumerata 1955 metams gauta ir sutvarkyta. Ačiū.

SMULKUS SKELBIMAI

Lietuvis, 42 metų, turi dukrą 6 metų, nori susipažinti vedybų tikslu su lietuvaitė nuo 30 iki 40 metų amžiaus, gali turėti ir šeimos iki 3 vaikų. Pageldauju foto. Laiškus rašyti šiuo adresu:
Jonas Grabauskas, 109 Victoria St. MOE, Vic.

Siuvu moteriškus rūbus. BIRUTĖ MACIULEVICIUS, 26 Bertie St., Hindmarsh, S. A. Autobuso sustoj. 10. Port Road.

Prekybinei įmonei reikalingas vaikas. 14-17 metų amžiaus. Geras nuolatinis darbas ir atlyginimas. Kreiptis į AL Redakciją.

PRAŠAU ATSLIEPTI!

Tautiečiai B. Pukavičius ir K. Kubilius iš Pietų Australijos prašomi skubiai atsiliepti atsiunčiant savo tikslus adresus. Gauti slunčiai jiems iš Amerikos.

Rašyti: A. Krausas, 4 Grandview ave., Maribyrnong, Vic.

Gerb. Skaitytojams!
Pranešame, kad sekantis "Australijos Lietuvis" numeris išeis 16 puslapių ir 2-3 dienom vėliau.

REČITALIS

Š. m. gruodžio mėn. 4 d. 8,15 val. vak. Theosophical Soc. salėje įvykstančiame lietuvių bičiulės pianistės Dorothy Oldham ir solisto baritono Pauliaus Rūtenio recitalyje, solistas Rūtenis be kitų dainų ir arijų dainuos aštuonis "lieder" iš garsaus R. Schumano dainų ciklo "Dichterliebe" (Poeto mellė). Šis ciklas parašytas 1840 m. yra įdomus tiek istoriniu, tiek muzikiniu atžvilgiu.

R. Schumanas, panaudojęs garsaus vokiečių poeto Heinrich Heine eiles, sukūrė šį ciklą, būdamas nepaprastai įsimylėjęs į garsiąją tų laikų pianistę Clarą Wieck, kuri vėliau buvo jo žmona.

Pianistė Dorothy Oldham skambins prancūzų kompozicijas, jų tarpe Debussy kūrinį "Mergaitė lino plaukais", moderniojo Poulenc, dar ir dabar tebe gyvenančio Paryžiuje, "Mouvements perpueels" ir romantiškojo Faure "Impromptu F Minor".

GARANTUOTA 100%

Siuntiniai, laisvi nuo maito, į visas Europos šalis. Rašykite šiuo adresu: NAS Co., GPO Box 1336, Perth, W.A.

PADEK

pats sau ir kitam vienišam žmogui sukurti džiaugsmingą gyvenimą. Susipažinkite moderniu būdu — per korespondenciją. Mūsų nariai — Australijoje ir užjūriuose. Visokio amžiaus (nuo 18 metų), religijos, tautybės ir išsilavinimo. Prašykite mūsų nemokamos brošiūros su informacija, kurią gausite paprastame voke. Praneškite savo amžių, lytį, tautybę ir žinomas kalbas. Jokio įsipareigojimo iš Jūsų pusės. Mes iš savo pusės pilnai išlaikysime paslaptį.

MILTON'S FRIENDSHIP (Regd.) Club, Dept. 4., Box 2871, Sydney.

Australijos Lietuvis

Pirmasis lietuvių laikraštis Australijoje

Prenumerata: metams £2.10.0, pusel — £1.6.0. Atskiro numerio kaina 1/9. Užsienin kaina ta pati.

Skelbimai: 10/0 už skilties colį. Nuolatiniam skelbėjams žymi nuolaida. Smulkūs skelbimai: iki 14 žodžių 4/0. Už kiekvieną pridėtinį žodį po 2 pensus. Užuojautos, sveikinimai ir pan. 10/0.

Adresas: Australijos Lietuvis 35 Cator St., Hindmarsh, S.A. Tel. LU5827

The Australian-Lithuanian The Lithuanian fortnightly in Australia Publisher: J. Glušauskas Printed by Australijos Lietuvis Publ. Co., 35 Cator St., Hindmarsh, S. A. Telephone: LU5827

DAVID JONES

europietiškas siuvėjas ir medžiagų parduotojas

Kostiumai pagal užsakymą arba gatavi. Siuvama pagal europietišką stilių.

ZEMOS KAINOS

Kostiumai pagal užsakymą nuo £16.16.0, sportiniai kostiumai nuo £8.10.0.

DIDELIS PALENGVINIMAS SEIMOMS — ATIDAROMA

biudžeto sąskaita

mokant kas mėnuo.

Adresas: 24 Charles St., Adelaide, S. A.

TELEF. W2887